

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno v nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Odpor proti novim volitvam

Vlada hoče na vsak način v volitve. — SLS se jih boji. — Razkroj med radičevci. — Vlada se že pripravlja na volitve.

Beograd, 28. maja. Današnje »Vreme« poroča, da so nastale v oblasti nove težkoče glede razpisa volitev ter da bodo volitve za nedolgočasno odgodene. Vest, ki je izšla v političnih krogih precejšnjo senzacijo, pa se v vladnih krogih odločno demantira kot netočna in naglašja, da vlada nikakor nima namena upoštevati želje izvestnih politikov, ki se zavedajo, da so svojo vlogo doigrali. Slej ko prej vztraja vlada na tem, da se volitve izvrše najkasneje 18. septembra. Volilne priprave so v polnem teku in že v prihodnjih dneh bo objavljen tozadevni večji ukaz o spremembah v politično-upravni službi. V vladnih krogih se že sestavlja kandidatna lista. Zanimiva je vest, da bo prometni minister gen. Milosavljević, ki je s posebnim ukazom prevečen v rezervno, kandidiral na radikalni listi v Sremu.

Pokret proti volitvam, ki izhaja iz vrst pasičevcev, je še vedno zelo močan. Po izjavah dobro informiranih krogov si je tudi dr. Korošec prizadeval, da bi dosegel vsaj začasno odgoditev razpisa Narodne skupščine in razpisa novih volitev, ker so nastale v SLS take razmere, ki bi lahko povzročile občuten poraz SLS, ako bi se volitve vršile kmalu. Njegovi poskusi pa so ostali brezuspešni. Če tudi je nudil g. Korošec vladnim krogom zelo povoljne koncesije in baje celo izrazil pripravljenost podpirati sedanjo vlado, če tudi bi SLS uradno v vladi ne bila zastopana.

Mnogo komentarjev vzbuja v političnih krogih pokret v vrstah radičevcev, kjer vlada vedno večja nezadovoljnost s politiko Stepana Radića. Naglašja se, da je Stepan Radić odbil od HSS vsjo inteligenco in da njegove dik-

tatorske manire pri sestavljanju kandidatnih list onemogočajo hrvatski inteligenci vsako politično udejstvovanje. Ta pokret je še bolj ojačala akcija Stepana Radića, ki hoče izločiti od kandidatne vse dosedanje uzlednejše politike HSS, ki količkar nasprotujejo njegovim taktiki. Večje število poslancev HSS je tekom zadnjih razgovorov z vladnimi krogizjavilo, da nameravajo organizirati skupno fronto z nikičevci in hrvatskimi federalisti proti Radiću ter da so pripravljeno podpirati vlado. Zahtevajo pa, naj se volitve za nekaj časa odgode, da bi jim bila s tem dana prilika za organizacijo podrobne akcije proti Radiću med ljudstvom. Glede na svoj lastni program, ki stremi za združitvijo najboljših sil in vseh obstoječih strank, je vlada to ponudbo baje odklonila in vztraja na tem, da se volitve v določenem roku vrše.

Vlada je zadnje dni že pričela z volilno agitacijo. Poslanci obeh vladnih skupin že prireajo volilne shode. Zlasti ožji pristaji g. Vukičević razvijajo življeno agitacijo in na vseh shodih ostro nastopajo proti nasprotnikom sedanjege režima v radikalni stranki, zlasti pa proti pasičevcem. To se v političnih krogih tolmači kot preludij za nove volitve in za odločilni boj med obema skupinama radikalne stranke.

V Beogradu samem danes ni bilo važnejših dogodkov. Ministrski predsednik Vukičević je v svojem kabinetu konferiral z nekaterimi politiki. Za ponedeljek popoldne je sklicana seja zakonodajnega odbora, na kateri se bo nadaljevala razprava o policijskem kazenskem pravu. Splošno se domneva, da bo vlada prisiljena, da svoj prvotni reakcionarni zakon osnutek umakne.

Mussolinijeve fantazije o bodoči Italiji

Italijani se morajo pomnožiti. — Javna varnost je vzorna? — Profitašiste je treba popolnoma zatreti.

Rim, 28. maja. Mussolini je imel na včerajšnji seji italijanske poslanske pobornice v četrti velik govor o notranji politiki. Uvodoma je naglasil, da v letošnjem letu o tem ne bo več govoril, marveč šele prihodnje leto, ko se bo videlo, ali je imel prav ali ne. Nato se je obširno bavil z zdravstvenim stanjem italijanskega naroda in povdaril, da se pojavljajo znaki dekadence, ki jih bo treba odpraviti. Italijanski narod se mora do leta 1950 pomnožiti tako, da bo štel 60 milijonov. Zato bo uveden ne samo davek na samce, marveč tudi davek na nerodovite žene in rodilne brez otrok.

Govorec o obmejnih provincih je naglasil, da tvori Brenner svetlo in nedotakljivo mejo med Italijo in Avstrijo, odnosno Nemčijo. Italija bo to mejo branila, če treba tudi z orožjem. Javna varnost v Italiji je vzorna (!). Država razpolaga s 60.000 karabinjerji, ima 15.000 polic. agentov, 5000 policajev in 10.000 milicnikov. Meje čuvajo fašisti. Fašistovska akcija gre sedaj za tem, da se prepreči vsaka opozicija v notranjosti in utrdi fašistovski režim. Profitašiste morajo popolnoma izgnati. Veliko je pripomogel k temu tudi sistem konfiniranja. O amnestiji

pred letom 1932 ni nič govora. Do takrat bo situacija stabilna in do takrat bodo izginili vsi nasprotniki fašizma. V fašistovski stranko so zaprta vrata vsem, ki se doslej niso odločili za fašizem. V 10 letih se bo stranka popolnoma obnovila in takrat bo napočil čas, ko bo lahko podpredsednik vlade 20-letni mladenci. Pred petimi leti je mislil, da bo njegova akcija dovršena v tej dobi. Vendar pa se je sedaj prepričal, da bo treba še 10 do 15 let, kar se še ni rodil oni, ki bi ga lahko nadomestil.

Govorec o Locarnu, je Mussolini naglasil, da so se te sanje že razpršile, ker se danes vse pripravlja na novo vojno, ki je v prvi vrsti naprejala proti fašistovski Italiji. Italijani si tega ne smejo prikrivati in morajo storiti vse, da bodo lahko v danem trenutku postavili na bojno polje najmanj 5 milijonov vojakov. Na koncu svojega govora je Mussolini naglasil, da bo v najkrajšem času izvedena organizacija države na osnovi korporacij tako, da bodo tvorili parlament zastopniki fašistovskih sindikatov, v katerem so zastopani i delojemalci i delodajalci.

Nov pravilnik o inozemskih delavcih

Glavna načela ostanejo.

Beograd, 28. maja. j. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bil sprejet tudi novi pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev, ki ga je izdelal in predložil sedanji minister za socialno politiko. Glavna načela tega pravilnika so po zadržanju ministra ostala neizpremenjena. V državi se smejo zaposliti samo oni inozemski strokovnjaki, ki jih pri nas sploh ni. Z novim pravilnikom pa se pomenitavi postopanje za pridobitev dovoljenja za one delavce, ki so potrebni domačim podjetjem, da lahko še nadalje ostanejo v državi. Minister je naglasil, da je pri nas zaposlenih okoli 30.000 inozemskih delavcev, dočim je naših ljudi zaposlenih v tujini nad 300.000. Zato prerigorozno postopanje z našimi stranji ni na mestu in je treba priznati načelo recipročnosti. Načrt bivšega ministra za socialno politiko dr. Gosarja je ministrski svet odklonil in zavrnil, ker je stavljal delavce deloma pod kompetenco notranjega ministra in policije. Novi pravilnik stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljen v »Službenih novinah«, kar se bo zgodilo tekom prihodnjih dni.

LJUBLJANSKI BORZI DOVOLJENA TRGOVINA Z DEVIZAMI

Beograd, 28. maja. j. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bila med drugim odobrena na predlog finančnega ministra sprememba pravilnika o prometu z devizami in valutami v tem smislu, da se priznajo ljubljanski borzi za blago in vrednote iste pravice kakor zagrebški in beogradski. S tem je dobila ljubljanska borza dovoljenje za trgovanje z devizami in valutami, za katero se je že delj časa potegovala.

NEVARNI VLOMILCI POD KLJUČEM

Zagreb, 28. maja. Zagrebška policija je danes aretirala dobro organizirano vlomilsko tolpo, ki je izvršila samo v zadnjem času na progi Zagreb-Zidani most in Zagreb-Sisak nad 12 velikih vlomov. Pri čemer je bilo ukradenega blaga nad četrt milijona Din. Tekom današnjega dopoldneva je bilo aretiranih 21 oseb, med njimi tudi več trgovcev, ki so kupovali ukradeno blago. Družba je tudi v mestu samem izvršila več vlomov, ki so spravili policijo na pravo sled.

Darjmo za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Anglija definitivno prekinila odnošaje z Rusijo

Angleška nota sovjetskemu zastopniku. — Angleška zastava v Moskvi odstranjena. — Demonstracija angleškega delavstva.

London, 28. maja. Včeraj popoldne je angleški zunanji minister izročil sovjetskemu odpravniku poslov v Londonu oficijelno noto, v kateri sporoča prelom diplomatskih odnošajev in odpoved trgovinske pogodbe, sklenjene leta 1921. V noti se navaja historijat protiangelske propagande s strani sovjetske Rusije, kakor ga je očrtal v spodnji zbornici ministrski predsednik Baldwin. Noto končuje:

Angleška vlada se smatra razrešeno vseh obveznosti trgovinske pogodbe, sklenjene 16. marca 1921, s katero so bili priznani Klinčuk in njegovemu osebju posebni privilegiji. Ker so ti sedaj izgubili veljavo, prosim, da zapusti Klinčuk in njegovo osebje našo državo.

Akoravno je angleška vlada prisiljena k temu koraku, ne bo ovirala legitimne angleško-ruske trgovine in ne bo delala nikakih zaprek. »Arcos« bo lahko še naprej trgoval in angleška vlada bo dovolila, da lahko ostane na njegovo razpolago primerno število osebja. Imena oseb, ki lahko ostanejo v državi. Vam bodo sporočena pravočasno. Opozorjamo pa na to, da angleška vlada ne more trpeti v svoji državi nikakih privilegiranih organizacij, ki bi pod krinko mirne trgovine volhunile in intrigirale proti državi, v kateri delujejo.

Končno je kraljeva vlada sklenila, da ne more nadalje vzdrževati diplomatskih odnošajev z vlado, ki dovoljuje in podpira take stvari, kot jih je izsledila angleška vlada. Obstoječi odnošaji s tem prekinjeni in moram Vas prositi, da zapustite s svojim osebjem tekom desetih dni našo državo. Odposlal sem navodila angleškemu zastopniku v Moskvi, naj zapuste s svojim osebjem Rusijo in bi Vam bil hvaležen, ako bi naprosili svojo vlado, da omogoči g. Prestonu v Leningradu in g. Patonu v Vladivostoku in njunemu osebju odhod iz Rusije.

Novinarjem je izjavil sovjetski odpravnik poslov, da bo že jutri najkasneje pa v ponedeljek zapustil Anglijo z vsem svojim osebjem, ki je že več dni pripravljeno na odhod. Tudi vsi arhivi so že spravljani in bodo tekom današnjega dne prepeljeni na parnik, s katerim odpotuje jutri celokupno zastopstvo sovjetske Rusije v Londonu. S tem je prelom odnošajev med Anglijo in Rusijo definitivno in tudi formalno izvršen.

Berlin, 28. maja. Ruski poslanec v Berlinu Kreštinski je posetil včeraj popol-

dne zunanjega ministra dr. Stresemanna ter ga v imenu svoje vlade naprosil, naj bi Nemčija prevzela zaščito ruskih interesov v Veliki Britaniji radi preloma odnošajev med Rusijo in Anglijo. Kakor se v poučenih krogih zadržuje, je nemška vlada na to v principu pristala. Podrobnejši dogovori o tem se bodo vršili še le potem, ko se bo nemška vlada informirala v Londonu, kakšno stališče bo napram tej zahtevi zavzela angleška vlada.

Moskva, 28. maja. Včeraj popoldne je bila odstranjena angleška zastava na poslopiju angleškega poslanstva v Moskvi v znak prekinitve odnošajev med Rusijo in Anglijo. Člani angleškega poslanstva so že včeraj zapustili Moskvo ter odpotovali v London. Angleški poslanik je naprosil francoskega odpravnika poslov, naj bi začasno prevzel ključje angleškega poslanstva, kar pa je francoski poslanik odklonil vse dotlej, dokler ne sprejme tozadevnih instrukcij iz Pariza. Angleški poslanik se je nato dogovoril glede prevzema ključev in začasnega varstva angleških interesov z italijanskim poslanikom.

London, 28. maja. Med Leningradom in Londonom je bila včeraj popoldne ustavljena pomorska zveza. Ruski paroplovni trust je pozval vse ruske ladje, naj bojkotirajo angleške ladje in angleške luke. Parniki, ki so bili na potu iz Moskve v London, so bili spotoma obveščeni o prelomu odnošajev in so zato opustili nadaljnje potovanje v London ter so pristali v Hamburgu.

London, 28. maja. Po predaji angleške note, ki sporoča prelom odnošajev, se je prijel zanimiv in značilen incident. Socialistični parlamentarci in delavski voditelji so v okrilju angleško-ruskega parlamentarnega komiteja priredili v spodnji zbornici dne, na katerega so povabili člane ruskega poslanstva in ruske trgovinske delegacije. Med drugimi sta se udeležila dmeja sovjetski odpravnik poslov Goltz in več višjih uradnikov sovjetskega poslanstva. V konzervativnih krogih je izzvala ta prireditev veliko razburjenje. Zadržuje se, da bodo zato konzervativci interpelirali predsednika spodnje zbornice in ministrskega predsednika. Z incidentom se bavijo tudi londonski listi, ki naglašajo, da je bil ta akt očividno demonstracija delavske stranke proti vladi in njeni politiki napram Rusiji. Incident ne bo ostal brez političnih posledic.

Pukovska slava 40. pešpolka

Danes je 40. pešpolk »Triglavski« na dostojen način proslavil spomin na junaške boje slovenskih fantov na Koroškem. — Kraljeva čestitka polku.

Naš 40. pešpolk »Triglavski« se je že dlje časa pripravljaval, da proslavi letošnjo pukovniško slavo na najšečnejši način. Oficirji in djačka četa kakor tudi ostali vojniki so tekmovali med seboj, da čim svečaneje okrase vjašnico kralja Petra na Poljanski cesti z zelenjem, zastavami in drugimi simboli. Na dvorišču so za slavo priredili lepe, z zelenjem okrašene paviljone, pa tudi proleže vojašnice je bilo ovito v zelenje. Sestavili so tudi poseben slavnostni program in program prostih zabav. Duša aranžmanu slavnosti pa je bil poleg domačina plkovnika Koraisa tudi bataljonski poveljnik major Nikolič, ki je skrbel, da je slava potekla v najlepšem redu. Žalibog se je morala radi dežja vršiti dopoldanska oficijelna slava v prostorih in hodnikih vojašnice v I. nadstropju.

Običajne cerkvene obredne svečanosti so opravili prota Dimitrije Janković za pravoslavne, svečenik Janko Klobovs za katoliške, Imam Imamović za muslimane. Po končanih svečanostih je bilo najprej rezanje kolača, nato pa je imel domačin, polkovnik Dragan Korais primeren slavnostni govor, ki je oduševil vse navzoče. Polkovnik Korais kot poveljnik 40. polka je v kratkih obrih očitno zgodovino našega junaškega polka in njegove podvige na koroški fronti v letih 1918 in 1919. Naglašujoč idejni pomen krstne slave, ki jo med srbskim delom našega naroda slave siromaki in bogatini, kraljevska hiša in siromakov dom na svečan način, je nato g. polkovnik opisal borbe polka od leta 1918. Na Koroškem. Prvotno se je polk nazival slovenski planinski polk, ki je z veliko vstranostjo vzdržal naval sovražnikov na naše meje in odbil njih našt, da se polaste južno Stajerske. Pozneje se je polk preimenoval v 40. Triglavski polk. Kratko je nato g. polkovnik opisal junaštvo polka pri veliki ofenzivi na Koroškem leta 1919. Polk se je odlikoval pri prodiranju ter je 28. maja — na dan slave — zavel sovražnikove pozicije pri Kotlah in ga pognal v panichen beg. Zlasti na koti 567 so bili hudi boji. Borba za te pozicije je trajala od 4. junija pa do 5. popoldne. Polk se je naslednje dneve ofenzive odlikoval tudi pri prehodu čez Dravo in v bojih pri Lipici, nakar je vkorakal v Celovce in na slavno

Gospodstvo polje, podpiran od bratskih srbskih čet. V teh bojih je polk štel tri bataljone s 60 oficirji in 2000 moči. Padla sta 2 oficirja, 5 podoficirjev in 16 vojakov. Ranjenih je bilo 13 podoficirjev in 57 vojakov. Polkovnik kliče padlim junakom: Slava jim! Vsi navzoči vojniki so odgovorili: Slava jim!

V zaključnem govoru je domačin pozival navzoče vojnike, da ohranijo padle junake v lepem spominu in naj zvesto služijo domovini in kralju.

Po slavnosti je bila zakuska in se je razvila animirana zabava, pri kateri so stregli domači oficirji in djačka četa. Lepe slavnosti se je udeležil komandant dravske divizije general Danilo Kalafatović, vladni svetnik dr. Andrejka v zastopstvu vel župana, ki je po važnih poslih zadržan v Beogradu, zastopnik mestne občine ljubljanske mag. direktor dr. Zarnik, rektor ljubljanske univerze dr. Lukman, komandant žandarmerijskega polka s svojim štabom, jugoslovanski dobrovoljeci in rezervni oficirji, starešinstvo JSS z dr. Gregorinom, Bogomilom Kajzeljem in Stane Vidmarjem, zastopniki ostalih ljubljanskih sokolskih društev kakor tudi zastopniki drugih kulturnih in javnih korporacij. Navzoč je bil tudi bivši poveljnik polka, upokojeni polkovnik Teodor Raktelj, ki so ga aktivni oficirji polki prav priščno sprejeli v svojo sredo in ga kot tovariša-bojovnika pozdravljali.

Povodom današnje pukovniške slave je kralj poslal kratko čestitko, ki se glasi:

Vama i dragome mi puku srdačno čestitam današnju slavo i šaljem moje pozdrave. Živeli junaci! Aleksander I.

Prvaki

Zagrebski »Večer« vleče »purgarje« iz slamaštike in pravi, da so igrači litrije »za surovosti svakako — prvaci svijeta!«

Nimamo dostaviti nič drugega, kakor da so pisci takih nesramnosti svakako prvaki budalosti. Bogme, ne na vsem svetu, pač pa v Jugoslaviji! A to je mnogo!

Iz pisane ljubljanske kronike

Ogorčenje na Aleksandrovi cesti. — Ženska v moški obleki. Nezgode. — Razne zanimivosti.

Na večerni živahni promenadi, ki je sedaj koncentrirana na Aleksandrovo cesto in Selenburgovo ulico, si je smoti okoli 19. poljvala čudna v moški kostum oblečena postava, ki je vzbujala med mimoidočimi splošno pozornost in najrazličnejše pripombe. Vsi so bili v dvomih glede spola tega originalnega šetalka. Bil je sicer prav elegantno po modi oblečen kakor da bi hotel delati reklamo za najnovejšo modo. Nosil je lepe modne hlače dokolenice, nogavice dokolenice in nizke čevlje. Frizura je bila moška, elegantna. Na zmag moški, toda vse kretanje se izdajalo, da se pod postumom skriva ženska. Promenirala je dvakrat po Aleksandrovi cesti in nato izginila. Pravilo, da gre za neko večjo stvar in da je suavo dobila lepa Ljubljanka. Drugače Ljubljana ni bila tako hudo ogorčena kakor pred vojno l. 1911, ko so se na Dunaju na veliki Kenotmarci pojavili tako zvani »Jupuloti«, to je ženske hlače. Takrat so nekateri historični Dunajčani, odnosno Dunajčanke pljuvali v »Jupulotije«, ki fili je morala policija ščititi pred javnimi insulti, odnosno jih je spravljala kar v zapore ter jim je končno prepovedala javni nastop na ulicah.

V kartonajni tovarni Bonač na Resljevi cesti se je danes ob 8.30 popoldne pripetila nesreča. Franciška Kamnikar, 17-letna delavka, stanujoča na Laverci, je imela opraviti pri stroju. Pri delu pa jo je stroj prijel za prste leve roke ter ji štirji prste popolnoma odrezal. Z rešilnim avtom so jo prepeljali v javno bolnico, kjer so ji zdravniki težko ranjeno roko obvezali. Mesarski mojster in posesimik na Rudniku Matija Kumar je vozil po Poljanski c. proti mestni klavnic. Ko je hotel zaviti v novo poslopje mesne klavnice je privozil v smeri proti mestu kolezar Stefan Kregar, posestnikov sin iz Dobruj. Ker se kolezar ni mogel vrniti, da je oje voza tako močno sunilo, da se je prevrnil na hodnik in se pri tem močno poškodoval na glavi. Bil je takoj nezavesten in se ne ve spomniti, kaj se je prav za prav z njim zgodilo. Prepeljali so ga z rešilnim avtom v javno bolnico. Vprašanje je odprto kdo je zakrivil nesrečo.

V predmestju se odigravajo vsi težke socijalne in družinske tragedije. Zena Ela ima moža, ki kot zidar prav dobro zasluži. Ima pa to strast, da zapravi vse, če ga družba dobi in začne z njo kvartati. Zena Ela, vsa zmučena in nervozna, je pred dnevi iskala po gostilnah svojega moža in ga končno našla v neki gostilni, kjer je igral karte. Razburila se je in začela prav pošteno zmerjati gostilničarja. Obupana je jokala in vzdihovala:

Doma družina trpi pomanjkanje, a ti tu zapravljaš denar. Daj otročičkom belega kruhka!

Zapustila je zatohlo gostilno. Ko je prišla na sveži zrak, so ji živci odpovedali. Dobila je težak živčni napad.

Tam v Vodmatu je neki maščovalen in hudoben mož hotel mirno delavko M. Pavšičko zastrašiti. Položil je vžgalno vrvice tako po dvorišču, da je vodila skozi neko špranjo v njeno stanovanje. Okoli desetih ponoči je Pavšičeva zapazila, da na dvorišču nekaj tli. Prijela je za vrvice in eksplozivno snov, ki se je nato vžgala in so frčali utrtni kl na vse strani, celo po njene noge. Dobila je opekline po nogah. Drugo noč je zlobnež zopet ponovil svoj poskus bombnega atentata (!?). Policija sedaj zlikovca zasleduje.

Prej so sneli še vse telefonske žice, ki so vezale glavno telefonsko centralo z ostalimi kraji Slovenije in glavnimi mesti srednje Evrope. Bilo je 40 telefonskih žic, ki so vodile od glavne pošte po Knaflcvi ulici do železniske proge od koder so se razcepile proti Trstu, Dunaju, Zagrebu, Beogradu in Gorenjski. Sedaj gre telefonska proga z novimi bakrenimi žicami preko strel »Narodne tiskarne« podružnice »Narodne banke« v Subičevo ulico in od tam do železniske proge. Knafljeva ulica bo z odstranitvijo teh drogov pridobila na lepoti.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 1095, Pariz 223.50, London 276.60, Milan 310.50, Newyork 56.50, Praga 168.60, Berlin 13.50, Dunaj 801.50.

INOZEMSKJE BORZE.

Curih: Beograd 9.135, Pariz 20.36, London 25.2425, Newyork 519.75, Praga 15.40, Milan 28.40.

Trst: Beograd 32.25, London 89, Newyork 18.30.

14. kolo drž. razredne loterije

Opozorjamo svoje čitatelje, da jim z današnjim dnem dajemo priliko, da si za bodoče kolo nabavijo srečke od najšrečnejše kolekture L. Z. KONJOVIĆ, Beograd, katera je najsolidnejša, najkulturnejša in katera je pokazala največji uspeh.

LHP. (Stužbeno.) Tekma Primorje rez.: Ilirija rez., določena na nedeljo 29. t. m. se sporazumno z obema kluboma preloži na pomožni termin. — Tajnik.

Ob 10-letnici našega nacionalnega vstajenja

Zgodovinski dan v dunajskem parlamentu. — Pomen majske deklaracije. — Kratak historični velikih dogodkov.

Danes in jutri se praznuje slovensko desetletnica onega dne, ko so politični zastopniki Slovencev, Hrvatov in Srbov v dunajskem parlamentu podali izjavo v imenu svojega troimenega naroda, s katero se izrekajo odločno za ustvaritev nacionalne jugoslovenske države, iz katere mora izginiti vsakršna sled tujega gospodstva. Naglas težnje po slovensko-hrvatsko-srbskem ujedinjenju in zahtevu po osvoboditvi iz tujerodnega režima, a se je moral razumeti kot izjava za širši, za svetovni forum, kjer je bila baš taka izjava potrebna, da se da primerna resonanca delu in akciji različnih faktorjev, ki so prihajali za reševanje jugoslovenskega nacionalnega problema v postelji. Habsburški okvir je bil ona forma, ki je jugoslovensko deklaracijo takorekoč legalizirala pred forumom avstro-ogrskih oblasti in omogočila propagando zanj po jugoslovenskih pokrajinah črnožolte monarhije. Če se navedemo pasus o historičnem pravu, ki je bil posledica kompromisa s hrvatskimi državopravnimi teorijami, ki pa je bil vsekakor najmanj bistveni del izjave in ni v bodoče igral nikake važnejše vloge, smo podali vse sestavne dele deklaracije in hkrati karakterizirali motive, ki so bili zanje merodajni.

Historični pomen majske deklaracije je danes popolnoma jasno pred nami in danes jo je mogoče oceniti točno in objektivno. S historičnega vidika premočirana se mora označiti kot zelo srečna formula za stanje jugoslovenskega problema v l. 1917. Jugoslovenski nacionalisti so poglavito važnost polagali na oni del, s katerim se je zahtevalo po ujedinjenju Slovencev, Hrvatov in Srbov predstavlja pred evropsko javnost in se s tem afirmiralo delo jugoslovenskega odbora in vseh drugih činiteljev, ki so potrebovali potrdila za svojo akcijo s strani avstro-ogrsko se nahajajočega političnega zastopstva. Nacionalistični krogi so seveda smatrali habsburški okvir samo za ne bistveno formalnost, ki ji nihče ne bo resno vzel in bo v odločilnem trenutku odpadla sama od sebe. Ako bi naziranje ne bilo tako, bi bilo nemogoče skupno delo doslednih nacionalistov z onimi, ki so okvir je mali mnogo resnejše ali celo dobesedno.

Ta račun je bil popolnoma pravičen. Habsburški okvir je ginil iz deklaracije, kolikor bolj se je, recimo, radikaliziralo javno mnenje v bojovnih se državah. Nihče ne more zanikati, da ni bilo l. 1917. še obilo ljudi med nami, ki niso še prav nič mislili na to, da bo majska deklaracija pomagala razkrojiti in pokopati Avstro-Ogrsko, ki bi v izrecnem afonitu zoper Avstrijo ne marali sodelovati. Toda z deklaracijo se je javno mnenje med nami šele formiralo in je postalo takorekoč živ organizem, ki se je razvijal odsej po svojih zakonih, v skladu s celokupnim duševnim razvojem sodobne Evrope.

Majska deklaracija ni mogla ostati petrefakt, marveč se je razvila «na levo», popolnoma tako, kakor so se vsa gibanja širom Evrope v oni dobi radikalizirala. Kakor so ekstremni, svojega končnega cilja se jasno zavedajoči boljševiki pogladi rusko revolucijo na levo, prav tako so ekstremni jugoslovenski nacionalisti, ki so jasno gledali pred seboj končni cilj brez okvira, deklaracijsko gibanje gnali dosledno vedno bolj na levo in imeli naposled majske deklaracije v oni obliki, ki se bistveno ni več razlikovala od krfske deklaracije. Konservativni elementi so bili ali potisnjeni vstran, ali pa so se morali nehoti in nevede sami preorjektivirati, da so ostali v toku, ki jih je nezadržno vedel naprej.

Ves ta ogromen duševni preokret, ki je delo stoletja kondenziral v delo nekaj mesecev, je bil mogoč samo kot del velikanskega preokreta, ki je s svetovno vojno preoblikoval mišljenje

evropskega človeka. Pod učinkom strahotnega štiriletnega trpljenja so se vse vrednote stare dobe sesule v nič in vse dotedanje avtoritete so padle v prah. Evropskemu človeku iz l. 1917 in 1918. se ni nič zdelo nepremagljivo in nespremenljivo; vse se je nanaglomoma pomaknilo v območje njegove sile.

Deklaracijska politika je postala pri nas skupna forma za izraz vseobse negacije, ki je obela Evropo. Nacionalni, politični, socialni odpor proti obstoječemu stanju se je strnil v jugoslovenski ideji, ki se je zdelo našemu celokupnemu prebivalstvu kvintesenca vsega tega, kar si je želel v onih strašnih časih. To je imelo sicer v sebi že takrat kati za mnogo poznejša razočaranja in nespornost, toda jugoslovenski nacionalizem je imel jasno pred očmi poglaviti cilj in se ni dal zmešati.

Zato je majske deklaracije sledil popolni uspeh. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Slovensko ženstvo l. 1917 za majske deklaracije

Pod vodstvom Franje Tavčarjeve in Cile Krekove je združeno slovensko narodno ženstvo l. 1917 po vsej Sloveniji zbiralo izjave za majske deklaracije Jugoslovenskega kluba v dunajskem državnem zboru. Naše ženstvo je izjavilo, da zahteva ujedinjenje našega slovensko-hrvatsko-srbskega naroda, da zahteva za «ves naš mili rod» ujedinjenje, samostojnost in neodvisnost, da hočejo, da «bodo naši otroci srečni in svobodni občani» svobodne Jugoslavije, ker «sreščen mir prinese našemu narodu le zjedinjena Jugoslavija, kakor jo našli poslanci v svoji deklaraciji zahtevajo».

To izjavo slovenskega narodnega ženstva je podpisalo mnogo tisočev žen, deklet, mož in mladeničev tudi iz vrst SLS, ki so vsi priznavali ujedinjenje našega slovensko-hrvatsko-srbskega naroda. Takrat je bila vsa Slovenija edina v priznavanju, da so SLS «naš narod». Razcepjenost v «plemena» se je pojavila šele kasneje po krivdi SLS in radiševcev.

To deklaracijo je podpisalo v Ljubljani 20.466; v Trstu in okolici 13.242; v občini A — D 20.913; v občini E — L 24.494; v občini M — R 23.775; v občini S — T 28.712; v občini N — Z 19.327 + 1000; skupaj 154.989 žen in deklet.

Podpisi so vezani v 7 knjig z zlatim napisom: Slovenske žene in dekleta za jugoslovensko deklaracijo od 30. maja 1917. Med napisom je slovenska trobojica. Knjige s podpisi je slovensko ženstvo izročilo predsedniku Jugoslovenskega kluba, posl. dr. A. Korošcu na velikem manifestacijskem zborovanju v dvorani hotela Union v Ljubljani. Mnogo tisočev podpisov so poslale žene in dekleta iz Koroške, Istre, Goriške, Gradača in iz begunskih taborišč na Štajerskem. Po prevratu so se knjige s podpisi hranile v pisarni dr. Iv. Tavčarja. Pred 2 letoma pa jih je izročila Franja Tavčarjeva Splošnemu slovenskemu ženskemu društvu v Ljubljani, ki jih kot dragocen spomin hrani v svojem arhivu na Rinski cesti št. 9.

Značilen incident na italijanski meji

Ljubljana, 28. maja. Pri današnjem potniškem vlaku št. 617 iz Trsta, s prihodom v Ljubljano ob 10.44 se je pripetil ob italijansko-jugoslovenski meji med Postojno in Rakekom majhen, toda pri obstoječih razmerah značilen incident.

Blizu jugoslovenske meje pri Rakeku, še na italijanskem ozemlju, je pričelo padati na vlak št. 617 kamenje. En kamen je zadel šipo v kupeju II. razreda, ki se je seveda takoj razletela. Kamen je obelzel v kupeju na tleh. Ko so ga pobrali, se ga je držalo še nekaj

zelene barve in kita ter vanj zapičenih drobnih koscev stekla; kamen je treščil namreč na rob okvirja in na šipo. K sreči ni bilo v kupeju nobenega potnika, sicer bi se lahko pripetila večja nesreča. Vagon je last italijanskih državnih železnic.

Povzročitelj je najbrž iz fašistovskih vrst, saj je obmejna cema zastražena po fašistih.

Kakor se vidi, vlada torej največja varnost pri vožnji po železnici v obmejnih krajih.

Razkrivanje zločinov krvoloka Prpiča Malega

Senzacija v Karlovcu. — Prpič Mali in njegova tolpa. — Krvo- ločnejši od Čaruge. — Novi rezultati preiskave.

Karlovac je te dni imel posebno senzacijo. Orožniška patrulja, ki vodi preiskavo, je tjakaj prignala krvoločnega razbojnika Prpiča Malega in njegovega pajdaša Ibrahima Krkiča. Dovedla ju je v Karlovac iz Banovskih Brestovcev, kjer so ekshumirali truplo nekega moža, o katerem obstoja sum, da je tudi on postal Prpičeva žrtev.

V Karlovcu je za poset obeh razbojnikov vladal tako velik interes, da je občinstvo že dva dni postajalo na ulicah. Ko se je končno doznal čas prihoda, se je okrog kolodvora in po cesti, ki vodi v mesto, zbrala tolika množica ljudstva, da je policija jedva vzdrževala red in razdvojlja množico v spzdr koder so Prpiča in Krkiča v dveh kočijah odpeljali na pol. ravn. Od tod pa je patrulja vodila oba razbojnika na Senjsko cesto v predmestju, kjer je Prpič letos 9. aprila obstrlel stražnika Milivoja Cvetkoviča. Prpič je dogodek opisal takole:

«Dne 7. aprila sem se s Krkičem in še z enim »kolegom« iz Capraga odpeljal proti Karlovcu. Izstopili smo na postaji v Skakavcu in jo nato peš mahinili proti Karlovcu. Pred mestom smo poseleli na šetališču in opazovali vojake, ki so tam blizu vežbali. Kolega iz Capraga je dovedel iz mesta še enega tovariša, na kar smo se skupaj podali v Karlovac in si ga ogledali, proti večeru pa šli nazaj v predmestje k neki kolibi, kjer smo se hoteli utaboriti in tu prežati na sejske trgovce. V mraku pa je po cesti proti kolibi prikorakal stražnik Cvetković, ki so ga ljudje opozorili na nas. Hotel nas je legitimirati. Tedaj sem oddal tri strele iz samokesa, izmed katerih je eden pogodil stražnika. Takoj nato smo vsi štirje zbežali proti Šišljaviču.

Izmed dvanajst velikih razbojstev težijo Prpiča naslednji štiri glavni zločini:

Roparski umor Tomaža Bobina iz Dumače, uboj orožnika Srečka Uzelca v Skakavcu, roparski umor Jovana Dolinca iz Grabovca, roparski umor Julka Milaka iz Dolnje Kvasnice, ter napad v

Šošovi hiši, kjer je Prpič s Krkičem obdelal z nožem in sekiro Stepana Šoša ter umoril njegovega 14-letnega sina Mirka. To je »nagov« zadnji roparski umor, dočim je poslednji rop izvršil na onih štirih mesarjih v gozdu Brezovici kraj Siska. Na sumu pa je, da je Prpič izvršil nedavno tudi doslej nepojasnjeni roparski napad severno od Karlovcu, kjer je bilo par seljakov oropanih za 17 tisoč Din.

Oblasti, ki vodijo preiskavo, so prepričane, da je Prpičeva tolpa štela več članov, ki pa se še skrivajo. Orožniške patrulje jih neprestano zasledujejo. Seljaki so te razbojnike videli 23. maja okrog 8. zvečer v šumi kraj vasi Lovce. Bilo jih je devet, vsi do zob oboroženi in oblečeni deloma v civilne, deloma v vojaške obleke. Med prebivalstvom vlada panika. Nihče se pri belem dnevu ne upa sam na cesto ali na sejem. Prpič priznava, da je imel večglavo organizirano tolpo, toda njihovih imen noče izdati. Vlovljo pa je orožništvo doslej še Nikolaja Brdariča in Toma Maljkoviča.

Po končani preiskavi v Karlovcu, ki je trajala pozno v noč, sta Prpič in Krkič dobila večerjo, na kar je Prpič na ves glas zapel:

«Razprši se kolo gorskih ptiča

Uhvatiš Maloga Prpiča...»

Povedal je še, da se je od Čaruge ločil, ker se je z njim skregal radi plena in nato pričel hajdukovati na lastno pest. Prpič in Krkič sta prenočila v dvoriščni sobi policijske kasarne, vsa prepletena z verigami. Vso noč so ju čuvali trije orožniki z nabasanimi puškami.

Zaradi, da se ne bi zopet na ulicah zbrala množica, sta bila oba razbojnika v popolni tajnosti odvedena na kolodvor, od koder so ju odpeljali proti Petrinji, kjer se preiskava nadaljuje. Prpič je male rasti, nekoliko kretenski, star 23 let, rodom iz Karlobaga; neznan človeče, težak 55 kg, a brezobziren in krvoloč. Njegov pajdaš Krkič pa ima 30 let, doma je iz Suhega Brda v okolici Prijedora, muslimanske vere, delavec, neoženjen in nepismen. Močan je in koščat, prava podoba razbojnika.

Sokol

K jugoslovensko-bolgarskemu pobratimstvu

V Pragi se vrši te dni šola Slovenskega Sokolskega Saveza. Med udeleženci so zastopane po svojih bratih vse v SSS včlanjene sokolske zveze in kot gostje so zastopani po svojih predstavnikih tudi bolgarski Junaki. Jugoslovenski Sokolski Savez zastopata starosta Gangl in načelnik dr. Murnik; šoli prisostvuje 10 bratov JSS. Važen dogodek za bratsko zblizanje Bolgarov in Jugoslovenov je zabeležil sokolski večer, ki se je vršil pretečeni ponedeljek v veliki dvorani »Lucerne« v Pragi. Tokom večera so govorili zastopniki posrednih slovenskih narodov: hr. dr. J. Scheiner za Čehoslovaško hr. Koroza za Poljsko, hr. dr. Vergun za Ruso, hr. Gangl za Jugoslovane, hr. Novak za Lužiške Srbe in dr. Danajev za Bolgare. Živo in radostno je bil aklimiran hr. Gangl, ko se je kot predstavnik Jugoslovenov poljubil z zastopnikom Bolgarov dr. Danajevem. Je to važen in pomemben prvi korak za vstop Bolgarov v slovensko bratsko Sokolstvo.

Ta razveselilji dogodek bo brez dvoma pospešil zblizanje in pobratimstvo med Jugosloveni in Bolgari in ravno Sokolstvo bo on faktor, ki bo imel pri tem važno vlogo.

— Slovo od francoskega konzula gosp. Flacha. Francoski konzul g. Flach se po-

slavlja od Slovencev. Ves čas svojega bivanja med nami se je živo zanimal za Sokolstvo in je bil njegov iskren in odkritosrčen prijatelj. Udeležil se je skoro vseh naših večjih sokolskih prireditelj in se je izrazil nad vse pohvalno o tej najlepši jugoslovenski organizaciji. Današnjega njegovega poslovičnega večera v dvorani Kazine se udeležijo člani starešinstva JSS in zastopniki ljubljanskih sokolskih društev, da slišnejo dobremu prijatelju, predstavniku plemenite Francije, gosp. Flachu desno v slovo!

— Sokol l. na Taboru. Vljudo vabimo vse one brate člane, ki jim dopuščajo razmere in čas in bi bili voljni pri prihodnjih prireditvah na Taboru kaj pomagati da se prijavijo v rediteljski zbor in se udeležijo sestanka, ki se vrši v ta namen v ponedeljek, dne 30. maja ob 8. uri zvečer na Taboru v sobi poleg društvene pisarne. Pričakujemo prijaznega odziva od vseh, zlasti še od onih bratov, ki so kot reditelji pri nas že sodelovali. Zdravo! Odbor.

— Iz pisarne Sokola l. Danes, v soboto zvečer se vrši na Taboru proslava desetletnice majske deklaracije. Spregovori hr. starosta. Na binkoštni ponedeljek 6. junija: dopold. skrušnje za javni telovadni nastop, popoldne ob 4. uri slavnostno razvite društvenega prapora javna telovadba in sokolska zabava. Odbor vabi vse brate Sokola l. in sosednjih društev, da prisostvujejo razviti v slavnostnih krojih.

— Dražgoše. Sokolsko društvo v Dražgošah priredi na binkoštni ponedeljek 6. junija t. l. otvoritev Narodnega doma. — Bratska društva prosimo za udeležbo v krojih. Zdravo!

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 28. maja 1927; katoličani: Viljem; pravoslavni: 15. maja; Tihomije. Jutri: Nedelja, 29. maja 1927; katoličani: Andrej; pravoslavni: 16. maja, Teodor.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »Ognjena kri«.
Poslovilni večer na čast francoskemu konzulu P. Flacheu ob 21. v velikj dvoranj Kazine.

Ob 20. Manifstacijska proslava majske deklaracije v Unionu.

Ob 18.30 mladinska akademija Sokola IL na Prulah.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Kino Matica: »Ognjena kri«.
Film ZKD: Ob 9.30 in 11.1: »Slike iz življenja prirode«.

Slavnostni sprejod v proslavo majske deklaracije po mestu.

Javna telovadba srednješolske mladine ob 15.30 na telovadišču Ljubljanskega Sokola.

Tekma za pokal LNP med Mirjo in Atletiki ob 17. na igrišču Mirje.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dumajška cesta; Bakarčič, Karlovska cesta.

ZA NAŠE NAROČNIKE.

Danes so na vrsti naročniški seriji O in P.

Sport

Po zmagi

Glasovi zagrebških listov.

Težak poraz, ki ga je v prvenstvu zadala Ilirija Gradjanskemu, je zadel v živo in je bolno odjeknil v zagrebški javnosti, čije favoriti in ljubitelji so purgerji. Ko je v četrtak prispela po tekmi telefonska vest, da je Ilirija zmagala nad Gradjanskim s 5:0, je bilo vse konsternirano, nihče ni tega mogel verjeti. Sele, ko so prihajala podrobna poročila, se je zagrebška javnost uverila, da je Jobova vest o katastrofi »purgerjev« na žalost resnična. V Zagrebu je zavladala velika potrtost, prava nacionalna žalost, katero je še povečalo dejstvo, da je Ilirija izgubila tekmo proti štajerskemu pravku G. A. K. Kako je odjeknil poraz v Zagrebu, je poeneti iz poročil zagrebških listov. Tako poročila današnji »Jutarnji list« pod naslovom »Jedno neugodno iznenadjenje sledi«:

Poraz Gradjanskega v Ljubljani je bil za nas veliko in neugodno iznenadjenje. Ne zato, ker je bil Gradjanski poražen. Mi smo zadnje čase bili vajeni, da Gradjanski izgublja tekme, uverili smo se pa tudi, da moštvo Gradjanskega ne zna igrati nogometa. (1) Vendar se zdi paradoksalno, ko trdimo, da nas je poraz v Ljubljani iznenadil. Da, on nas je iznenadil, ne radi poraza, marveč zato, ker smo klub slabi formi Gradjanskega računali in mislili, da ni tako slab, da ga slovenski prvak premaga s tako strašnim rezultatom. Pet proti nišli! V tem obstoji naše iznenadenje, ki vsebuje bolno čimbenico, da je zagrebški nogometni sport po svojem drugoplasiranim klubu doživel tak poraz, ki ni škodoval samo Gradjanskemu, marveč vsemu zagrebškemu sportu. Nam preostane edino uteha in to je globoko prepričanje, da bi vsako drugo prvo razredno zagrebško, pa tudi oni iz prvega razreda v Ljubljani bolje in uspešneje zastopalo silo in renome našega sporta, kakor pa slabo moštvo Gradjanskega.

Na koncu navaja »J. L.« da je Ilirija radi premestitve tekme in radi Mantlerjevega igranja vložila protest in zaključuje v vprašanju, da ga zanima, če bodo Slovenci sedaj dosledni!

Na to vprašanje lahko že danes odgovorimo. Mnenja smo, da je bila Ilirija radi nekorrektnega postopanja Saveza upravičen k protestu, da pa sedaj na ljubo Gradjanskemu, ki bi bil rad videl prizpito tekmo, ne bo izvajala konsekvence, dasi bi »purgerjem« v slučaju ponovitve tekme verjetno zadala še hujšo lekciijo. Kar se tiče trditve »Jutarnjega lista«, da bi vsako moštvo, pa najsi bo ono iz I. b. razreda dostojnejše zastopalo silo in renome zagrebškega sporta, ugotovljamo, da bi Ilirija v četrtak odpravila tudi kako »bolje« zagrebško moštvo s primernim rezultatom.

Frank Heller: 30

Novi Napoleon

Roman.

— Pst! Ne tako glasno! Prepustite povestnici, naj mi poje slavo. Sicer pa zadeva ni tako čudovita kakor se vam zdi.

Mr. Graham je prikalal:
— Saj sem mu že rekel, pa mi noče verjeti.

— Videl sem, kako so vas vlekli v to hišo.

— Grom in strela, kaj pravite, profesor?

— Da. Videl sem, kako so vas vlekli. Iskal sem svojega prijatelja Lavertissa, ki je tudi izginil. Izsledil sem ga tu v bližini. Ko sem videl, kako vaju vlečejo, se mi je prvi hip zdelo, da vidim rimsko triumfalno povorko, v kateri sta Lavertiss in Graham vkleknjena barbarska vojskovodje. Nato sem spoznal Hegela.

Dokler se pa ni stemnilo, nisem mogel ničesar ukeniti. Ako bi vaju zaprl v glavnem poslopiju, bi moral danes držati roke križem. K sreči so vaju zaprl v beli paviljon čisto sama, samo z dvema stražarjema. Oba sem z lahkoto preslepil in evo me tu.

— Kako, profesor?

Najine oči se niso odvrnile od ustnic Filipa Collina.

— Ah, napravil sem v gozdu nasproti paviljona nekaka svetlobna znamenja. Stražarji so postali takoj radovedni. Eden je zapustil svoje mesto, da izve, kaj se godi. Njegov tovariš je šel za njim pogledat, kaj počneja. Imel sem baš dovolj časa smukniti mimo straže v pred-sobo. Vse drugo je bilo lahko. Ključev imam dovolj, da lahko odprem vsaka vrata.

Profesor je zarožljial s ključji. Bili so tako majhni in precizno izdelani, da bi človek mislil, da ima profesor zalogo kirurških instrumentov.

— A kako me mislite osvoboditi? — je vprašal mr. Graham s praktičnim smislom svojega naroda.

— Pozabili ste na gospoda Hegela, dragi Graham. Ali pa mislite, da moram pustiti rojaka na cedilu in misliti samo na vas?

Mr. Graham je v zadregi nakremžil obraz.

— Kako naju torej nameravate osvoboditi?

— Ne vem, da-li se mi nocoj sploh posreči. Zdi se mi pa, da ne. Teren je neprikladen in tudi znan mi ni. Poleg tega je straža prvi dan navadno najbolj vestna.

— Nu, torej jutri?

— Bomo videli.

— Zda se pa hitro pomenimo o

praktičnih rečeh. Vem, da hodi ob dvanajstih po sobah inspekcija in zato se moram pravočasno umakniti.

Pogledal sem na uro. Bilo je četrta na dvanajst. Nato sem se začel zahvaljevati za nepričakovano pomoč, toda slavni rojak me je takoj prekinil.

— Ni treba. Zda ni časa za komplimente. Od kod prihajate. Kje ste se setali z Grahamom?

— Začel sem pripovedovati. Že pri prvih besedah je profesor Pelotad vzkliznil.

— Srečali ste tudi Lavertissa? Kje je?

— Nisva se srečala, pač pa vem, da je zaprt v hotelu, iz katerega se mi je posrečilo pobegniti.

— In kje je ta hotel?

— Tega vam ne morem povedati. Ko sem pobegnil, je bila noč. Šel sem po stezi, ki je nisem videl. Naposled sem se zvrnil v graben. K sreči sem padel k debelemu drevesu, v čigar kroni je bil zavrt prvi aeroplanski ropar sveta v svoje padalo kakor buba v svoji mošnjiček.

Profesor je zažvižgal.

— No, dragi Graham, zdi se mi, da ste nastopali kot...

Mr. Graham je obliha rdečica.

— Kaj vraga ste hoteli prav za prav s svojo brzojavko?

— S svojo brzojavko? Ne uvidim.

— No, ne uvidite? Brzojavko sem

seveda raztrgal, da vas ne izdam, ako bi me ujeli, toda njeno vsebino sem si dobro zapomnil. Ali jo hočete slišati?

— Zelo rad bi jo slišal.

— Čujte torej: »Graham, Hotel de Paris, Monte Carlo. Včeraj ukraden aeroplan zračne proge Antibes-Ajaccio. Sumim kratko poletela v Antibes. Znaki: letalski kostum, črna aktovka. Ravnajte, kakor se vam zdi prav. Poročila Hotel Continental, Ajaccio. Pelotard.«

— Je-li res ali ne?

— Da, res je. Vendar mi ne gre v glavo...

— Ah, tako! Povem vam, kaj sem storil, ko sem prejel brzojavko. Zalezoval sem mlado damo v hotelu Univers et Hollande v Antibesu in izvedel, da namerava poleteti nazaj v Ajaccio, čim bo mogoče. Preskrbel sem si padalo najnovejše konstrukcije na mornariški zrakoplovni postaji. Da to ni bila igrača, si lahko mislite. Vedel sem, da ob tem letnem času stalno piha zapadni veter. Ko smo bili v isti črti s Korzikom, sem vstal, vzel mlado damo črno aktovko z vašimi ukradenimi načrti in skočil sem iz aeroplana. Padel sem na košat hrast in ležal tam poldrugi dan, dokler ni prišel ta-le gospod in...

— Ah, Graham, Graham, vi ste nedosegljivi! S takimi pomočmi kakor ste vi, bi mogel človek zavolevati ves svet, pa čeprav slabo razume njegove

brzojavke. Med Antibesom in Ajacciom ni bil ukraden noben moj plan. To je bil aeroplan. Lahko bi bili vedeli, da zelo redko pišem svoje načrte. Ukradli ste aktovko ubogemu dekletu in —

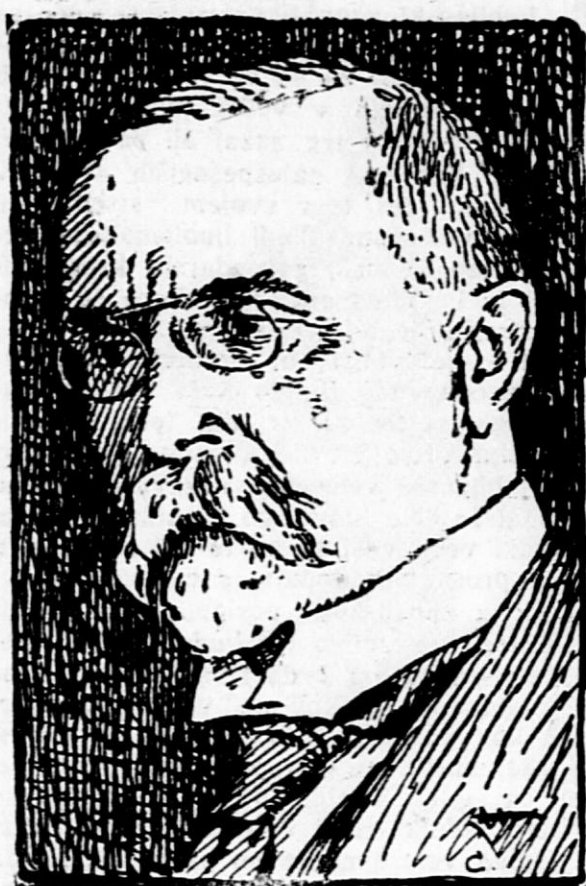
— In takoj nato je ukradla ona svoj aeroplan številka dve — sem prekinil profesorja in mu pripovedoval, kaj se je zgodilo po junaškem Grahamovem skoku.

— Toda povejte mi, kako ste mogli vedeti, kakšni so njeni načrti? In kako ste vedeli, da je to ona? — sem zaključil svoje pripovedovanje.

— Z Lavertissom sva si jo ogledala v Antibesu. Nameravala sva prav za prav poleteti v Korzik, toda v zadnjem hipu sva si premislila in se odpeljala s parnikom. Bil je zadnji parnik, ki je še odplul pred starko. Nje ni bilo na krovu, to sva takoj opazila. Naslednjega dne sva slišala čudne govorice, da se je letalo izgubilo — to se pravi, poletelo je baje iz Antibesa, v Ajaccio pa ni priletelo. Lahko si mislite najino začudenje, ko sva še isti dan opazila mlado damo na ulici v Ajacciu. Kako je prišla tja? S parnikom gotovo ne, to sva vedela. Edino letalo, ki je poletelo ta čas na Korzik, pa ni doseglo cilja. In vendar je bila dama tu! A to še ni bilo vse. Videla sva, kako se pripravila sesti v drugo letalo in poleteti nazaj v Antibes. Nato sem brzojavil Grahamu,

Tatiček Masaryk

Ob njegovi ponovni izvolitvi za prezidenta Českoslovaške.

V petek se je po bliskovito razširila po vsej Českoslovaški, pa tudi po inozemstvu vest, da je bil T. G. Masaryk v tretji izvoljen za prezidenta českoslovaške republike. Za same Čeha in za poučeno politično javnost onstran meja ni bil izid volitev presenetljiv. Največje češke stranke — tako vladne kakor opozicijske — so se izrekle za njegovo kandidaturu. Prazne glasovnice so oddale bodisi destruktivne skupine kakor so nemški in madžarski nacionalisti bodisi skupina zagrozenih fanatikov kakor so slovaški klerikalci, ki so v sedanjih volitvah znanstvenim terribles. Izmed narodnih demokratov je glasovalo s praznimi glasovnicami zgolj strankina desnica, ki se zbira okoli dr. Kráma. Vzlic zopni kampanji, ki se jo razvila zadnje ledne v českoslov. javnosti, vzlic temu, da Masaryk nima neposredno nobene stranke za sabo, je njegova kandidatura že tretjič prodrla.

Mož, ki ima na svojem še ravnem hrbtu 77 let, je bil ponovno postavljen na prvo mesto v českoslovaški državi. Ali je rezultat volitev samo izraz spoštovanja nasproti T. G. Masaryku, ki je bil dala osvobodilne akcije v inozemstvu in prvi prezident mlade republike? Dejanje navadne kurtozije? Mislimo, da ima vsak narod pravico, opustiti sentimentalnost, če gre za njegove interese. Prav tako smo prepričani, da bi se bil Masaryk prostovoljno umaknil s svojega mesta, če bi bilo narodno zaupanje zgolj izraz spoštovanja do njegove starosti in prejšnjih zaslug. Ali Masaryk je kot prezident še vedno narodna in državna potreba. Izvolitev 77letnega starca na prvo mesto v republiki je posledica železne politične logike. Agitacijski poizkusi raznih strank so zadnje tedne pred volitvami položaj dobodba razčistili in pojasnili. Pokazalo se je, da so strankarsko - politične strasti na Českoslovaškem bolj razdražene, kakor bi se zdelo površnemu opazovalcu iz daljave. Vprašanje novega kandidata za prezidentsko mesto bi utegnilo postati čez noč strankarsko - agitacijsko geslo, ki bi razcepilo sedanjo vladno koalicijo, težko skalo mir v državi in škodovalo državnemu prestizju in inozemstvu. Med češkimi vodilnimi politiki so razne močne osebnosti, vendar pa za sedaj ni niti ene, ki bi potegnila za sabo toliko strank kot Masaryk. Ali bi n. pr. sedanjega ministrskega predsednika Švehlo, sicer zelo sposobnega politika finih manir in krepkega značaja, volili tudi socialni demokrati? Da niti ne govorimo o dr. Krámu, ki bi ga hoteli nekateri videti na prezidentskem mestu... Brez dvoma pa je treba misliti na položaj, ki utegne nastopiti glede na Masarykov visoko starost kar čez noč. Ali vsi majočr ima tudi v politiki drugačen psihološki vpliv nego bi ga imela situacija, ki bi se bila namenoma ustvarila brez Masaryka. Kdor zasleduje razvoj političnih razmer na Českoslovaškem, ve, da se ne prestopa pripravlja nov položaj. Politične sile se zbirajo v dva bloka, v levico in desnico. Oba sta zanemrla že neenotna, ali sedanja vladna koalicija je že sad desničarske smeri. Sodelovanje Nemcev in klerikalcev kaže, da se rašujejo vsi veliki državni problemi od socialnih tja do religioznih in manjšinskih, da se polagajo temelji velikopotezni in dolgotrajni državni politiki. A tudi levica je močna. Narodni socialisti in socialni demokrati so vplivni politični čimtelji, ki so se že ponovno obnesli pri konkurentnem reševanju državnih zadev. Med tema dvema silama je danes prvi in edini arbitar T. G. Masaryk kot posebej vseh pozitivnih nacionalnih in socialnih težav českoslovaškega naroda, kot politik najširših koncepcij, kot oče naroda, osvoboditelj in českoslovaški Washington za narodne manjšine pa predstavljatelj zmrnosti, koncilijantnosti in evropskega duha.

Tako se iz sedanje politične situacije na Českoslovaškem rezultatu kot kaizpot nadaljnega razvoja politična osebnost T. G. Masaryka, njegov od strankarskih ali razrednih strasti neskaljeni pogled na stvarne razmere in potrebe. A ne mika samo politična osebnost. Masaryk je najpopularnejše ime na Českoslovaškem. Njegova v življenjskih bojih očistena, v velikem delu za narodno svobodo preizkušena in z največjimi uspehi kronana oseba predstavlja posebej ne sodobnega češkega ideala. To, kar je Masaryk, ne bo nihče več. Njegova ideologija je hodila prejšnja desetletja spredaj, zato je množica ni razumela, med tem ko je v sedanjih dobi splošno priznana, ker ni več

program stranke, temveč duh in metoda realne državne politike. Masaryk je s svojimi metodami potolkel celo najhujše nasprotnike klerikalce in pridobil za sodelovanje pri državni politiki tudi Nemce. V njem vidi vsak pošten nasprotnik jamstvo za tisti minimum politične objektivnosti in poštenja, ki je v danih razmerah mogoč. In so nasprotniki, ki mu viteško priznavajo, da jih ni razočaral. Kolikor je le mogel, je storil, da reši politično poštenost, logiko in uvidenost pred strastmi, ki tolikokrat zasenčijo politične poglede.

Zdaj, ko je bil T. G. Masaryk, brez dvoma ena najizrazitejših osebnosti v sodobnem evropskem svetu, v tretji izvoljen za prezidenta republike, občudujemo politično zrelost čeških strank. Umele so zatajiti lastne interese in se podrediti državnim. Z izvolitvijo T. G. Masaryka se je utrdil prestiž českoslov. republike v inozemstvu, kjer slovi prezident kot človek visokih intelektualnih in moralnih vrlin. Pokazala se je vsemu svetu stabilnost in zdrava usmerjenost mlade slovaške države. V 77letnem častiljivem starcu prezidentu T. G. Masaryku pa po pravici občudujemo njegovo duševno in telesno bodrost in prožnost, bistrost njegove inteligence, nezmanjšano prisotnost njegovega državnega talenta, velik osebnostni prestiž, ki združuje vladne in opozicijske življe k pozitivnemu državnemu delu. Jugoslovenci se še posebej veseli mirnega in dostojnega poteka prezidentskih volitev na Českoslovaškem in izvolitve našega preizkušnega prijatelja T. G. Masaryka. Od srca želimo častiljivemu starcu na Hradčanih, da bi ostal še dolga leta na tistem mestu, kamor ga je postavila zavedno in z navdušenjem volja narodnih zastopnikov.

T. G. Masaryk se je rodil 7. marca 1850 v Hodoninu na meji Moravske in Slovaške kot sin grajskega kočijaža. V mladosti se je pripravil za učitelja, bil je tudi ključavničarski in kovaški vajenec. L. 1865 je stopil v gimnazijo na Brnu, ki pa jo je moral kot osmošolec zapustiti, ker se je preveč pokazal, da je dosegel in svobodni mislec. Maturiral je na Dunaju, ondaj je tudi postal l. 1876 doktor filozofije. Po doktoratu se je izpopolnjeval na vseučilišču v Leipzigu, kjer se je seznanil in kmalu nato poročil z Američanko Charley Garrigue, ki mu je bila zvesta družica v vseh življenjskih bojih (umrla l. 1924). L. 1877 je dovršil svoje prvo večje znanstveno delo, spis o problemu samomora. Zdaj se je začelo neumorno znanstveno delovanje v filozofični in sociološki smeri. Kot 32 letni mož je bil l. 1882 poklican na praško univerzo. S svojimi pozitivističnimi nazori in s strogo kritiko je vzbudil mnogo odpora, zlasti zaradi kraljevdvorskih ropkopisov, verskih in cerkvenih vprašanj itd. Izdal je celo vrsto znanstvenih knjig, študij in polemičnih spisov. Osmalo je realistično stranko in širil nove politične nazore v duhu socialnih in zmernih narodnih idej. L. 1907 je bil izvoljen v dunajski parlament. Bil je velik nasprotnik avstrijske diplomacije in je ponovno izval razne konflikte. Jeseni l. 1914 je odšel čez mejo in začel z občudovanjem vredno odločnostjo rušiti Avstrijo pri njenih koreninah in pripravljati česko slovaško republiko. Bil je v stikih z največjimi državnički, zlasti z Wilsonom. Po vseh velikih uspehih se je vrnil v decembru l. 1918 v zlato Praho kot prvi prezident države svojega osvobodjenega naroda.

Gripe, prehlaje, revme

nas najbolj sigurno obvaruje

«BRAZAY»

francosko žganje.

zak. Dobiva se povsod. zašč.

Proslava 10 letnice majske deklaracije v Mariboru 29. V.

Program:

Ob pol 10. uri: Prihod godb, zbiranje šolske mladine in ostalega občinstva na Glavnem trgu.
Ob 10. uri: Otvoritev «Tabor» s pevskim zborom, nagovor predsednika podružnice J. M. g. S. Detela, slavnostni govor prof. dr. F. Sušnika.
Ob 11. uri: Odhod v park k odkritju spominske plošče v sledečem redu: Godba «Drave», odbor J. M., zastopstva pevski zbor, društva. — Godba Sokola, vsa deška mladina, osnov., mešč. in dr. šol. — Godba Omladine, vsa deška mladina osnov., mešč. in dr. šol.
Ob 11. uri: Odkritje spominske plošče v parku. — Nagovor predsednika, govor zastopnika občine in strok. uč. uprave lja g. A. Skale. — Pevski zbor.

Razvrstitev mladine in društev na Glavnem trgu:

Godba Sokola, društva. — Ostalo občinstvo, društva. — Godba omladine, okoliške šole. — Moško učiteljske, gimnazijske, realke. — Deška meščanska šola, trg. akad., sred. km. s. Deške osnov. šole I. II. III. IV. — Dekl. mešč. s. I. II. — Samostanske šole. — Dekl. mešč. osnov. šole I. II. III. IV. — Dekl. osnov. I. II. III. IV. — Pevski zbor. — Zastopstva in odbor J. M.

Govornik na magistratu.

Odhod z Glavnega trga v park se bo razvil pod vodstvom rediteljev. Vsa udeležena naj bo po možnosti okrašen z dinarskim znakom, ki se bodo ob tej priliki razpečevali v prid neodrejenih rojakov.

V pričakovanju glavnega dobitka razredne loterije

Loterijska mrzlica. — Veržniki s srečkami. — Želje onih, ki računajo z glavnim dobitkom.

Ljubljane se je zadnji čas polotila čudna bolezen, tako zvana «loterijska mrzlica», ki se pojavlja edinele v večji napetosti pri srečnih lastnikih srečk državne razredne loterije. Ta bolezen se je zadnji čas razpasla po vsej mihi in lepi Jugoslaviji, oboje razsaja v večjih mestih, kakor v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in drugod. Urnih korakov se bližamo usodnemu dnevu, 31. majniku, ko nakloni boginja Fortuna iz svoje košare darov glavni dobitok — svojemu izvoljencu! Kdo zadane 1 milijon 200.000 dinarjev? Danes je še vse v bojih rokah! Srečkarji se vsele in tlažijo. Tudi to je nekaj vredno!

Ves mesec maj že v Beogradu žrebojo srečke. Telefon z bliskovito naglico obliži po širni domovini večje dobitke. Pred efektivnimi bankami, tako na Kongresnem trgu, ljudje postajajo in čitajo pazljivo in natančno liste že izžrebanih srečk...

Naravno, da se «beat possidentes» večjega števila srečk jeze, če je bil zadet kak večji dobitok, a njih srečke izkazujejo le malo diferenco v zadnjih dveh serijskih številkah... Hudejajo se in robanijo: (— Uhi! Sapramenti! Samo za 2 višje in zadet bi bil 40.000 Din. Presneta smola!...)

Kmalu pa se nevolni lastniki potolažijo in modrojejo dalje:

— Moje srečke še niso izžrebane. To je še boljše! Se vedno lahko spekuliramo na glavni dobitok. Milijon je še boljši kot ta bagatel!... Samo, da ne zadeneš teh malih dobitkov! In če dobim glavni dobitok?... mahoma šine človeku v srce blažujoča misel... Kaj potem? No, jai...

Z neverjetno naglico se nato razvije v sloveskih možganih fantastična slika:

Vila... luksuzni avto, nežno bitje... potovanje okoli sveta... prijetna vožnja po morju... Zbogom zadnji pisarniški zrak!...

Za trenutke človeku pri misli na glavni milijonski dobitok izginejo vse težke in moreče dnevene skrbi... Razredna loterija je v tem pomladnem prenovljenju res najboljši markotično sredstvo, boljše od vseh praškov in pilul, ki pomirjajo razdražene živce.

Številni in iznajdljivi so spekulacije na glavni dobitok. Toda vsa njih spekulativna matematika jim ne bo mnogo pomagala. Spekulacije so postali sila iznajdljivi ter zadnji čas love še neizžrebane srečke, obenem pa skušajo pri prodajalcih srečk dobiti za srečke, ki so bile izžrebane z malimi dobitki, še neprodane, da tako dalje igrajo v lotu za milijonom.

Zanimivo je to napeto pričakovanje glavnega dobitka. Še zanimivejši pa so načrti, ki jih snujejo glavni dobitkarji. Nanižamo tu misli in načrte nekaterih čakalcev na loterijski milijon.

Bančnik in milijon.

V Ljubljani živi izkušen in premeten bančnik, mož narodnega gospodarstva in visokih financ. Ima izredno veliko število srečk, kupil jih je na vseh mogočih krajih in pri raznih efektivnih bankah. Na vprašanje, kaj bi storil, če bi zadet glavni dobitok, je odgovoril: — Hm! Težko je reči, ko denar vedno rabim. No, no, bi ga že kam porinil...

Bančnik ima to smolo, da je doslej v razredni loteriji zadel samo male dobitke.

Bančna uradnica.

Bančna uradnica gdca. Angelica je resna in marljiva, trezno računajoča. Oceni zna prav dobro vse dane finančne in gospodarske prilike.

— Kaj bi vi, gospodična Angelica, napravili z glavnim dobitkom?

— Moram preje zadel, potem bi vam povedala. Tako pa niso vse te fantazije vredne niti počenega groša.

Sanje gospodične Milke.

Gospodična Milka je vitko in elegantno dekle. Pravijo ji tudi «contessa de Comarie». Ljubi letovišča in moderno življenje. Lepa contessa je kratko delala o glavnem dobitku:

— Če bi, no bi... zadel... glavni dobitok, potem si takoj kupim lepo, solidno vilo. Skoraj jo imam že izbrano... V vili bi mirno in tiho živela. Seveda bi sedaj v letoviški sezoni takoj odšla v razna morskala kopališča. Popravila bi si svoje raztrgane živce, ki mnogo trpe v uradu...

— Ali bi se potem, gospodična, poročila?

— Moža ne! Ne mogla bi z njim živeti, ker bi bila vse življenje prepričana, da me je vzel samo radi milijona.

— Pa pusto bi vam bilo sami! Kam bi dali denar po smrti?

— V dobrodelne namene.

Mlad Ljubljancan.

Eleganten Ljubljancan, ljubitelj plavalnega sporta, tudi pridno igra v razredno loterijo. Njegove želje glede glavnega dobitka so prav skromne. Kratko pripoveduje:

— Vilo na Miru s tako streho, da bi se lahko sončil, cvil in paril ves dan. Za tem lep, moderen avto najfinejšega tipa. Svoje dekle bi hotel videti v sreči in zadovoljstvu. Drugače ničesar!... Potoval bi po lepih mestih...

Državni uradnik.

Gospod, želite odgovor, kaj bi počel, če bi zadet glavni dobitok. Kratak je:

Veste, jaz sem državni uradnik... Imam samo četrtino srečke in če bi zadet... uradnikovo se zaškrile in začele obči ter je nadaljeval... potem bi me ne skrbelo, da bi bil reducirán... Povabil bi svoje prijatelje in znance na bogato večerjo...

V pisarni bi pa šefu pustil veliko vizitko s primernim priporočilom. Odšel bi na dopust daleč v svet. In kadar bi se naveličal, bi se vrnil v Ljubljano in zopet sedel za svoj pisalni pult in dalje garal in krnil uradnega «šimla».

Slikarjeve želje.

Naš Dolfe je dober in vesel dečko. Sam zase dela in hodi v hram lepe umetnosti.

— Kaj bi, Dolfe, napravil z milijonskim dobitkom?

— Nič posebnega in ekstra vagantnega. Prvo, kar bi bilo, da bi se dvignil iz te težke ljubljanske atmosfere in potem bi mi bilo vseeno, kje bi se zadržal. Ali v Dalmaciji ali v Egiptu.

Želje zale ljubljanske goske.

Gibčna in zala Lizika se je zatopila v misli po milijonskem dobitku. Z glavico je zmajala in začela:

— Tedaj... tedaj! Kupila bi si mnogo finega parfema in veliko novih toalet. Kupila bi si kar dva avtomobila. Sezidala bi vilo, samo za dva in najela bi si tri sobarice... Odpotovala bi v Pariz in se po dolgem času vrnila v Ljubljano...

— Ali bi Liziki zadostoval milijon?

Kaj bi storil sportnik.

Vprašal sem mladega sportnika, ki je zadnji čas ves vnet za aeronaviko. Že sedaj nervozno čaka na veliki letalski miting v Ljubljani. Vesti o slavnem Američanu Lindberghu kar požira in je ves zatopljen v načrte o poletu okoli sveta. Ta je kratko modroval:

— Milijonski dobitok? Kaj bi z njim! Z aeroplanom bi poletel okoli sveta. Letel bi pa še bolj drzno kot Lindbergh. Z letalom bi se preskrbel vszem potrebnim tako, da bi brez odmora in pristanka letel okoli zemlje. To bi bil moj svetovni rekord!

Ljubljanski dobrovoljček...

Veseli Jaka je skromen v svojih željah. Sam pravi:

— V banke ne bi nosil svojega milijona, ker se bojim kraha. Ne bi gradil hiše, ker vrednost nepremičnin pada... Poročil se ne bi, ker bi mi žena zapravljala denar za parfume, toalete in ljubimce. Odpotoval bi po svetu... Mogoče bi postal član skupuh in stiskač. Bankovce bi zložil v velike stebre in bi jih toliko časa gledal, da bi jih mogoče veter odnesel in odpihal... Kaj se ve? Sedaj te bagatele razsipam, mogoče bi potem postal velik finančni spekulat... Jaz, ki to pišem, pa sem prošil:

— Oče, oče! Odvezmi mi že sedaj težko breme milijonsko in mi dovoli, da še nadalje zdrav in čil sukam... — pero...

Janez Kovač.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

Drama:

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 28. maja, mladinske prireditve v proslavo 10 letnice majske deklaracije in sicer, popoldne ob 16. v obliki gledaliških nastopov otrok osnovnih in meščanskih šol, zvečer ob 20. v dramskem gledališču Kralj Oidipus, igrajo dijaki humanistične gimnazije.

Nedelja, 29. maja ob 20. zvečer »Mnogo hrupa za nič. Iven. Ponedeljek, 30. maja, zaprt. Torek, 31. maja, »Mnogo hrupa za nič. Red C.

»Scampolac na mariborskem odru. V nedeljo, 29. t. m. se vprizori prvič v letošnji sezoni na novo naštirana Nicodemijeva komedija »Scampolac«, ki je dosegla pri nas svoječasto zelo velik uspeh. V glavni vlogi bo nastopila tudi to pot gd. Kovačičeva. Režira g. Zeleznik. — Obisk te predstave priporočamo abonementu, ker se »Scampolac« ne bo igral v abonmanu.

Sophokles, Kralj Oidipus, tragedija v 5 dejanjih. Prevzel prof. Ant. Sovrč. V okvirju proslave desetletnice majske deklaracije vprizori danes ob 20. v dramskem gledališču dijaki I. drž. gimnazije danes ob 20. v dramskem gledališču repizo pred mesecem sijajno uspele tragedije Kralj Oidipus Cene znizane (dijaške).

Razstava slik Jakopa, Sternena, Vesela in Jame se definitivno zapre v nedeljo, dne 29. maja zvečer. Vabimo na obisk te izredne zanimive razstave slovenskih mojstrov predvsem vse one, ki so jo doslej pregledali. Narodna Galerija.

»Nebeška obleka« se imenuje nova tridejanska opera Er. Wolfa Ferrarja. Dosegla je pri krstni premieri na odru monakovskega državnega gledališča velik uspeh. Avtor je priljubljen operni skladatelj tudi v Ljubljani, ki pozna njegove »Zvedave ženske« in »Suzannino tajnost«.

Vredljiva opera »Moč usode« je zaradi slabega teksta obležala brez uprizoritve po neitalijanskih odrih. Zdal je nemški dramatik Franc Werfel tekst predelal in mestoma prenovil, in opera je na berlinskem opernem gledališču žela popoln uspeh.

razkuževalno sredstvo

Naša oblastna odbora o majske deklaraciji

Ljubljanski in mariborski oblastni odbor sta na svoji skupni seji v Celju dne 26. maja t. l. glede na desetletnico majske deklaracije sklenila sledečo izjavo:

»Na temelju majske deklaracije, ki pomeni prvi začetek lastne državnosti Slovencev v skupnosti s Srbi in Hrvatmi, bomo po vseh svojih močeh delovali, da se kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev okrepi in da se načelo narodove samoodločbe, izraženo v majske deklaraciji, uveljavi za vse, ki so po krvi, jeziku in duhu naši bratje.«

Nadalje sta razpravljala oblastna odbora o sedanjem stanju v obeh samoupravah in soglasno ugotovila:

Proračuna obeh oblastnih samouprav sta sestavljena točno po smislu člena 320 fin. zakona za leto 1927-28. Zato obl. odbora pričakuje, da bo finančni minister proračuna odobril ter da bo ministrski svet čimprej izvršil člen 320. fin. zakona s tem, da izroči posle, ki jih predvidevata proračuna, s potrebnimi krediti in finančnimi viri samoupravama.

Oblastna odbora sta obširno razpravljala o svojih najnujnejših nalogah (kmetijstvo, javna dela, zdravstvo, socialna politika) in ugotovila smernice za njih skupno delo sporazumno izvedbo.

Za botre in birmance

vsakovrstne obleke domačega izdelka po najnižjih cenah.

Jos. Rojina, Ljubljana.

Novi člani cestnih okrajnih odborov

Presedstvo ljubljanskega oblastnega odbora nam je poslalo dopis, iz katerega posnemamo, da je ljubljanski oblastni odbor v svoji XIII. seji dne 25. maja t. l. imenoval na podlagi paragrafa 39. cestnega zakona v cestne okrajne odbore dolgo vrsto članov. Imenovanji so cestni okrajni odbori:

Bled: Lovro Poljanec, pos., Boli. Bela 1; Franc Rus, nadučitelj v p. Bled; Franc Mavrič, pos. in župan Boh. Bistrica. Brdo: Jože Poznič, obl. posl., Gradišče 16, p. Lukovica; Janez Bergant, pos., Krašče, p. Moravče. Kamnik: Andrej Mejač, pos., Kaplja vas 14, p. Komenda; Franc Gams, pos., Mekinje 26; Janez Vrečar, pos. in mizar, Domžale 56; Cerknica: Ivan Ronko ml., pos. in zid. moj., Cerknica; Andrej Makovec, pos., Rudolfova 8. St. Vid: Ivan Puntar, pos., Unec 75. Črnomelj: Ivan Trampuš, pos., Ogulin 1, p. Vinica; Janko Dolgar, pos., Črnomelj 142; Ivan Mihelič, pos. in trg., Stari trg. Logatec: Ivan Plečnik, pos., Hotedrišica 4; Ivan Ovsenk, pos. in gostinč., Ziri 53; Ivan Mihevc, pos., Čevce, Dol. Logatec. Lož: Matija Mišič, pos., Obločice 1; Anton Ponuda, pos., Pudoč 6; Franc Modic, pos., Rumarsko 9. Metlika: Jože Mihelič ml., pos., Vavpca vas 3, p. Semič; Josip Nemanič, pos. in obl. posl., Zelenice, p. Metlika; Ivan Kramarič, pos., Radovica. Kočevje: Jožef Eisenzop, poštar, Stari log 119; Robert Ganslmayer, vinski trg., Kočevje 265; Vrtinik Alojzij, pos., Oslinica. Ribnica: Franc Levstik, pos., Gorica vas 4, p. Ribnica; Ivan Levstik, pos., Sodražica 6, Ivan Bartol, pos., Retje 19, p. Loški potok. Vel. Lašče: Karel Struželj, pos. in župan, Rašica, p. Turjak; Matija Samec, pos. in župan, Kompolje, p. Videm; Anton Strubelj, pos. in gost., Zdravica vas, p. Videm. Krško: Jožef Kaplar, pos., Bučja; Jožef Salmič, pos., Gorenja vas, p. Leskovec; Jožef Pacek, pos., Malo Mraševo, p. Sv. Križ pri Kostanjevici. Radeče: Alojzij Rman, pos., Gaj, p. St. Janž; Janko Simončič, po. Radeče 9; Anton Polanc, pos. valj. mlina, Radeče 59. Kozančevica: Ivan Repselj, pos., St. Jakob 9, p. St. Jernej; Fr. Zevnik, pos., Čatež. Mokronog: Friderik Maretič, pos., Zloganjaska gora 10, p. Skočjan. Fran Kobal, pos. in župan, obl. posl., Gabrjele, p. Tržišče. Litija: Matej Rihar, dekan, Smartno; Leopold Hostnik, župan, Smartno, Tit. Strmljan, pos., Mačkovec p. Vače. Višnja gora: Jože Oven, pos., Martinja vas, p. Velika Loka; Peter Zavišek, župan, Križka vas p. Višnja gora; Lovro Jevnikar, šolski upravitelj, St. Vid. Novo mesto: Kastelec Franc, pos., Mačkovec, p. Novo mesto; Anton Pavlič, pos., Orhovičica, p. St. Jernej; Ivan Senica, pos., Obrh 5 p. Toplice. Žužemberk: Franc Travnik, pos. in župan, Dvor; Ignacij Košak, pos., Gabrovka, p. Zagradec; Ivan Vehovec, pos., Žužemberk. Trebnje: Ignacij Pevec, pos. in obl. posl., Skovce, p. Vel. Loka; Ivan Kašič, pos., Gorenja vas, p. Mirna; Jožef Pust, pos., Vrhtrebnje, p. Trebnje. Ljubljanska okoličica: Trkov Janez, župan obč. Dobrunje, p. Sp. Hrušica; Franc Erjavce, pos., Vrhmarje 11, p. St. Vid nad Ljubljano. Vrhnika: Valentin Koritnik, pos. in župan, Briše, Polhov gradec; Josip Brenčič, obl. poslanec, Vrhnika 211; Fran Lončar, pos., Horjul. Kranj: Franc Grlic, pos., Trata 11, p. Cerkle; Anton Umnik, obl. poslanec, Senčur 20; Jernej Novak, pos., Trboje 47, p. Smlednik. Tržič: Vinko Klemenčič, župan in pos., Kovor; Rudolf Fenič, pos. in gost., Tržič; Jože Zupan, pos., Križe 6. Škofja Loka: Valentin Debeljak, pos. in trg., Škofja Loka; Franc Auguštin, pos., Godešič, p. Škofja Loka; Fr. Uršič, obl. posl. in župan, Hotavlje, p. Gorenjavas. Radovljica: ing. Jernej Zupanc, industr. Lancovo; Franc Janc, pos., Begunje; Ivan Kleindienst, pos. in gostinčar, Predurg pri Radovljici. Kranjska gora: Martin Noč, pos., Koroska Bela 73, p. Javornik; Franc Torkar, pos. in litarški molster, Sava, p. Jesenice-Fužine; Anton Smolej, pos., Dovje 51, p. Mojstrana.

Dnevne vesti.

iz Ljubljani, dne 28. maja 1927.

— **Imenovanje gimnazijskega ravnatelja.** Za ravnatelja državne realne gimnazije v Novem mestu je imenovan prof. Ivan Maselj.

— **Sodniški izpit.** Pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani sta v petek 27. t. m. napravila sodniški izpit in sicer avskultant pri okrožnem sodišču v Celju in bivši predsednik ljubljanskega akademskega društva »Triglava« g. Ervin Mejak soglasno s pravim uspehom in g. Stanko Moškan, avskultant pri okrožnem sodišču v Mariboru soglasno z dobrim uspehom. Čestitamo!

— **Kongres slovenskih zdravnikov v Varšavi.** V četrtek dne 26. t. m. je bil na slovenski način odprt v Varšavi kongres slovenskih zdravnikov v prisotnosti prezidenta poljske republike. Ob otvoritvi so kongres pozdravili zunanji minister, varšavski župan in zastopniki posameznih slovenskih držav. V imenu jugoslovenskih zdravnikov je kongres pozdravil dr. Momčilo Ivković iz Beograda. Od slovenskih zdravnikov se kongresa udeležujeta predsednik Zdravniške zbornice za Slovenijo dr. Mavricij Rus in šef - zdravnik direkcije državnih železnic dr. Tičar.

— **Oblastni šolski odbor.** Ljubljanski oblastni odbor v Ljubljani je v svoji 13. seji dne 25. maja t. l. imenoval v zmlisu člena 18. in 26. uredb o krajevnih in oblastnih šolskih odborih za osnovne in meščanske šole z dne 2. maja 1927, št. 222 U. L. z dne 18. maja 1927, št. 55, v oblastni šolski odbor te osebe: za okraj Ljubljana: Dr. Anton Milavec, obl. odbornik v Ljubljani; za okraj Brezice: Jožef Skoberne, pos., župan in narodni poslanec, Senovo, p. Rajhenburg; za okraj Črnomelj: Josip Nemanič, pos. in oblastni poslanec, Zelenice, p. Metlika; za okraj Kamnik: dr. Dominik Žvokelj, odvetnik in Kamnik; za okraj Kastav: Julij Lazič, katehet v Kastavu; za okraj Kočevje: Anton Skubic, dekan in obl. poslanec v Ribnici; za okraj Kranj: Anton Umnik, pos. in oblastni poslanec, Senčur; za okraj Krško: Franc Kobal, pos. in oblastni poslanec, Gabrijela, p. Trzin; za okraj Litija: Valentin Sitar, župnik, Zagorje ob Savi; za okraj Laško: Filip Kriznik, rudar in oblastni poslanec, Trbovlje; za okraj Ljubljanska okolica: Valentin Zabret, dekan v St. Vidu nad Ljubljano; za okraj Logatec: Jakob Maček, pos. in lesni trgovec v Dol. Logatcu; za okraj Novo mesto: dr. Ivo Česnik, odvetnik in oblastni poslanec, Novo mesto; za okraj Radovljica: Jakob Jan, oblastni poslanec in posestnik, Podhom, p. Gorje pri Bledu.

— **Priznanje narodne prosvete.** Po odloku ministrstva prosvete se bo tudi letos na Vidov dan proslavil po vseh šolah »Priznanje narodne prosvete« s poljudnimi predavanji za ljudstvo in dijake, s koncerti, zabavami in telovadnimi vajami. K agilitemu sodelovanju pri tej kulturni manifestaciji se vabijo vsa prosvetna in kulturna društva z željo, da bi se tega dne zbirali prostovoljni prispevki za fond »Narodnega prosvetovanja«, iz katerega se nabavljajo knjige za knjižnico širših slojev. Prispevke pošljejo šolska vodstva s poročili ministrstvu prosvete.

— **Mednarodna železniška konferenca v Dubrovniku.** V petek 27. t. m. je bila v Dubrovniku odprta mednarodna železniška transportna konferenca. Na konferenci je zastopanih 25 evropskih držav. V imenu našega prometnega ministra je otvoril konferenco generalni direktor državnih železnic in šef naše delegacije g. B. Gjurković. Za predsednika konferencie je bil izvoljen švicarski delegat, predsednik švicarskih železnih železnic dr. Herold. Konferenca bo trajala do 30. t. m. Po konferenci posetijo delegati Kotor in druga dalmatinska mesta.

— **Prevedba kronskih vpokojencev.** Finančnemu ministru dela mnogo pregrevanje vprašanje prevredbe kronskih vpokojencev v dinarske, kakor to določa finančni zakon za leto 1927/28. Beogradska »Pravda« piše, da finančni ministarstvo intenzivno študira to vprašanje, toda pojavile so se velike težave, da ne bo mogoče izvesti te prevredbe že koncem tega meseca. Kronski vpokojenci bodo torej tudi za mesec junij prešli še stare kronске pokojnine. Prevredba je težavna, ker je treba prevesti veliko število vpokojencev, med katerimi so tudi taki, ki bivajo v inozemstvu.

— **Glavna skupščina rezervnih oficirjev.** Udrženje rezervnih oficirjev in ratnikov je sklicalo za jutri redno glavno skupščino v dvorani Kola srbskih sestara v Beogradu. Skupščina se udeležijo delegati vseh podobodov. Poleg drugih stanovitkih zadev se bo razpravljalo tudi o izpremembi člena 11. pravil, po katerem so bili doslej prečinski rezervni oficirji zastopani s komisijami iz predvojnih Srbije. Vse kaže, da bo skupščina zelo burna, ker je središnja uprava glede delitve rezervnih oficirjev v dve kategoriji nepopolnjava.

— **Kongres mest slovenskih držav.** Savez československih mest se pogaja s savezi mest Jugoslavije, Bolgarije in Poljske glede sklicanja skupnega kongresa mest, ki bi se vršil leta 1928. povodom proslave 10letnice českoslovske republike. Savez mest Jugoslavije in Poljske sta že pristala na ta kongres. Pričakovati je, da pristane v kratkem tudi savez bolgarskih mest.

— **Zveza slovenskih učiteljskih združenj.** Udrženje jugoslovenskih, československih in poljskih učiteljev sta nedavno pričeli akcijo za ustanovitev skupne organizacije vseh slovenskih učiteljskih organizacij. V tej zvezi naj bi bile zastopane vse slovenske države. V Pragi se vrši letos skupna konferenca zastopnikov jugoslovenskih, československih in poljskih učiteljev, na kateri sestavijo pravila začasne Zveze ter se potem skliče kongres slovenskih učiteljev,

na katerega bodo vabljeni tudi ostale slovenske države.

— **Poučno potovanje v Švico.** Društvo za tujski promet »Putnik« v Zagrebu priredi 20. junija poučno potovanje v Švico, da nudi našim hotelirjem, gostilničarjem in kavarnarjem priliko praktične izpopolnitve v njihovem poklicu. Izletniki si bodo ogledali razstavo v Curihu, najlepše kraje, mesta, kopališča in letovišča, znane švicarske hotele in druge ustanove. Potovanje bo trajalo 14 dni in stane za osebo 4000 Din. Prijave sprejema omenjeno društvo v Zagrebu.

— **Ljubljanci!** Lep izlet imate v nedeljo 29. t. m. v Zador pri Dobrunjah, kjer priredi tamkajšnje kolesarsko društvo »Ljubljanci« kolesarske cestne dirke. Start in cilj je v Zadoru pri gostilni Jeriha. Začetek ob 14. Spored dirk: 1. Društvena dirka za prvenstvo društva 8 km. 2. Damska dirka 2 km. 3. Zvezna dirka 8 km. 4. Dirka za kolesarska društva, ki so včlanjena v Koturskem savezu SHS. 8 km. 5. Tolažilna dirka 8 km. Po končani dirki se vrši vrtna veselica z izbranim sporedom.

— **Glasbena Matica v Ptuj.** Priredi v sredo dne 1. junija ob 18. uri v prostorih Glasbene Matice javno produkcijo gojenj in golencev. Vstop je prost, sprejemali pa se bodo s hvaležnostjo dobrovolni prispevki. Spored je zelo pester. Nastopi okrog 50 gojencev. Razen produkciranja bo občinstvo imela priliko slišati tudi stvari, ki stojijo že na precejšnji umetniški višini. Računamo, da občinstvo ne zamudi te prilike in pride poslušati naše mlade umetnike.

— **Jugoslovska gasilska zveza »Ljubljana«** vabi vse prijatelje gasilstva na svoj 1. pokrajinski zlet v Zalec, ki se vrši na binkoštno nedeljo 5. junija t. l. povodom odkritja spominske plošče blagopokojnemu tov. dr. R. Bergmannu, poklonjeno po žalski gasilski župi, in združeno s 45letnico gasilnega društva v Zalcu. Popoldne ob 2. uri ljudska veselica gasilnega društva v Zalcu. Polovična vožnja na vseh progah Slovenije je dovoljena proti izkaznici društva, potrjeni od zletnega odbora. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. 461n

— **Smrtna kosa.** V Trbovljah je umrla v petek ga. Angela Sarlah. Bila je skrbna mati in dobra žena. Zapuščala pet nedrastihih otrok. Pogreb se vrši jutri v nedeljo popoldne na pokopališču v Trbovljah. Blag ti spomin!

— **Abstinenti,** ki se žele udeležiti II. jugoslovskega abstinenčnega kongresa, naj se javijo kongresni pisarni oblastnega središča trezvene mladeži v Ljubljani, Stan in dom. Tridnevno skupno prenočišče, hrana, kongresna značka, veselejša vstopnica in pristop k vsem prireditvam kongresa ter pravica za polovično vožnjo stanje na izvenljubljanske udeležnike skupaj Din 100. Kdor bi želel kakšnih posebnosti, naj to izrecno javi.

— **Nov prestop med Orli in hrvatskimi Sokoli.** Nasproti, ki so jih v Hercegovini zasedali nekateri franciskani med Orli in hrvatskimi Sokoli, še vedno vodijo do medsebojnih obračunavanj. V četrtek se je v bližini Čepiljne znova stoplo okrog 20 ljudi. Teško sta bila ranjena dva brata Jovanovića in še neki seljak. Prepeljali so ju v mostarsko bolnico.

— **Kakor drugi, tako tudi oni!** V Bileči se je ustrelil trgovec Grgorje Belica, župan občine rudinske. Zadnje čase je dobival napade nezvesti in je v takem stanju govoril razne besede. To ga je toliko depimiralo, da je sklenil končati življenje. Bil je ugoden mož. Njegov samomor je vznemiril tem večjo senzacijo, ker je znano, da so samomor izvršili že njenov ded ter oče in mati.

— **Težka železniška nesreča** se je zgodila včeraj dopoldne pri Perkoviču v Dalmaciji. Treščila sta brzovlak in tovorni vlak 4 km pred postajo. Obe lokomotivi sta bili močno poškodovani in nesposobni za nadaljno vožnjo. Vlakovodja brzovlaka, Jakšič, je obležal na mestu mrtve. 4 železničarji tovornega vlaka pa so bili lažje ranjeni, a tudi izmed potnikov k sreči nihče ni dobil težkih poškodb. Škoda se še ne da oceniti. Proga je poškodovana v dolžini 20 metrov in je promet do nadaljnjega prekinjen.

Iz Ljubljane

— **lj MEŠCANI!** Udeležite se v velikem številu poslovnih večera francoskega konzula g. Flachea, ki se vrši danes 28. t. m. ob 21. v dvorani Kazine, da tako pokažete svoje simpatije nlemlu in francoskemu narodu. Poleg godbe dravske divizije sodeluje kvartet Glasbene Matice, ga. Čadeževa in ga. Medvedova.

— **Osebnostne spremembe na magistratu.** Na ljubljanskem magistratu se v kratkem izvrše večje osebnostne spremembe. Višji magistratni svetnik Janko Bleiweis - Trsteniški je vpokojen. Posle magistratnega tajnika in personalne zadeve prevzame dr. Riko Fux. Ravnatelj mestnega knjigovodstva g. Josip Voic bo tudi vpokojen.

— **Nekatere trgovine so lepo okrasile svoje izlozbe z deklaracijsko diplomom.** Prosim vse g. trgovce, gostilničarje in kavarnarje, da posnemajo ta zgled in danes v soboto in naslednje dni javno izlože okraseno deklaracijsko diplomom.

— **lj Občinstvo pri slavnostnem sprevedu.** Narodno občinstvo prosimo, da zavzame svoje prostore samo na hodnikih in trotarjih in naj ne sila na ulico, da pride spreved do tem lepše veljave. Pred sprevedom se bodo po ulicah prodajali spominski znaki po 1 Din, 2 Din in 5 Din. Zeleti je, da ima vsak človek na ta dan spominski znak. Lični znaki z bršljanovim listom so pravi spomin na naš simbol pred 10. leti.

— **lj Narodne družine, posebno one,** ki imajo stanovanja na ulico, kjer pojde slavnostna povorka naše mladine, prosimo, da okrase svoja okna z zastavicami. Diplome so naprodaj v vseh trgovinah in v pisarni Jugoslovske Matice, Selenburgova ulica št. 7, II. nadst.

— **lj Izlozbe zastave!** Mestni magistrat vabi narodno soščinstvo, da okraši v proslavi 10letnice majske deklaracije dne 29. maja 1927 svoje hiše in okna z narodnimi zastavicami, kakor bo storila tudi mestna občina na svojih poslopijih.

— **lj Potovanje v Groenland.** Na povabilo in s podporo danske akademije znanosti je priropodpisec dr. O. Steinböck potoval leta 1926. več mesecev ob južni in zahodni groenlandski obali ter prinesel v Evropo mnogo novih znanstvenih rezultatov. O svojih raziskavanjih in doživljajih je predaval v Kopenhagenu in potem po Nemčiji in Avstriji z velikim uspehom. Iz nekega nemškega lista povzamemo o njegovih predavanjih sledeče: »To, kar je nudil dr. Steinböck, pravzaprav ni bilo predavanje, temveč so bile le pripriske besede, s katerimi je spremljal veliko število krasno uspeših skioptičnih slik. Večkrat imamo priliko slišati vprav do pičice izražena predavanja, ki pa poslušalcu svojega predmeta iz daleka ne umelo približati tako, kakor ti na videz skromno in brezskrbno povedani doživljaji. Pokrajina je kar oživila po živilih, rastlinah in ljudih, zgodovina, kultura in šege Groenlandce so stopile na dan kakor risba spretno izdelane tkanine. Naj je predavatelj omenjal vprav vzgledno ljubezen Groenlandcev do otrok, naj je govoril o ročnosti veselačev, o reji psov in kitolovu ali o raznovrstnih bivaljskih domačinov, naj je pokazal majhno zelenica sredi kamenitih puščav v gorovju ali odpril pogled z grebena v globoko vrezane fiorde in ven na ocean, kjer plavaljo čudno oblikovane ledinske gore proti toplemu jugu — vedno je nudil značilne posebnosti, ki so se končno združevale v harmonično celoto.«

— **lj Geografsko društvo** na univerzi je pridobilo dr. Steinböcka za en večer v Ljubljani in sicer bo predaval v četrtek 2. junija ob 8. uri zvečer v Unionu (v nemškem jeziku). Vstopnice se dobe v predprodnji v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

— **lj Zopetna predstava klasične Sofoklejeve tragedije »Kralj Oidipus«.** Na splošno željo občinstva prirede višješole I. državne gimnazije danes zvečer »Kralja Oidipa«, ki so ga že dvakrat z velikim uspehom igrali v dramskem gledališču. Kdor še ni videl te velezanimive in krasne tragedije, naj ne zamudi zadnje prilike. Začetek ob 20. zvečer. Vstopnice se dobe pri operni blagajni v predprodnji in zvečer v drami pred predstavo. Cene so znižane — dijaki.

— **lj Ambulantno zdravljenje v splošni bolnici v Ljubljani.** Z dnem 1. junija uvede se v tukajšnji splošni bolnici brezplačno pregledovanje in zdravljenje ambulantnih bolnikov na vseh bolniških oddelkih po nastopnem redu: Na kirurškem oddelku za kirurgijo: vsak delavnik od 10. do 11. ure. Na internem oddelku za notranje bolezni: v ponedeljek sredo in petek od pol 8. do pol 9. ure. Na očesnem oddelku: vsak delavnik od 7. do 8. ure. Na nevrološko-psihiatrskem oddelku: vsak delavnik od 11. do 12. ure. Na otorinolaringološkem oddelku za bolezni v ušesih, nosu in grlu v torek, četrtek in petek od 8. do 9. ure. V otroški bolnici posluje ambulatorij od 13. do 16. ure. Ambulatorij za spolne bolezni posluje kakor dosedaj Ambulatorij posluje samo za siromašne ki se izkažejo s potrdilom ubožnosti. Člani in svojci članov OUDZ. žel. in trgovske bol. blagajne in bratovskih skladnic nimajo pravice do brezplačnega ambulantnega zdravljenja. Brezplačno se bodo oddajala tudi zdravila iz bolnične lekarne, toda le na recepte ambulatorijev. Posamezni ambulatoriji se morajo strogo pokoravati določbam hišnega reda, odredbam zdravnikov in drugih uslužbenecv bolnice.

— **lj Občni zbor »Vzgojevalnega in izobraževalnega društva Domovina«** v Ljubljani (Dijalska kuhinja) se je vršil v torek 24. t. m. v Akademskem kolegiu. Podpredsednik g. Adolf Ribnikar se s toplimi besedami spominja pokojnega dr. K. Trillerja, ki je bil od ustanovitve zaslužen in poštovan predsednik Domovine. — Zahvali se vsem darovalcem in prijateljem, ki so z darili pripomogli do uspešnega delovanja tega društva. Tajnik poroča, da je Domovina podpirala tekmo lanskega šol. leta 111 učencev ljubljanskih srednjih in strokovnih šol. Izdala je vsega skupaj 37.018 porcij, kar je stalo 185.769 Din. Na občen zboru je bil izvoljen za dobo treh let sledeči odbor: Predsednik primarij dr. Jernej Demšar, podpredsednik načelnik Adolf Ribnikar, tajnik prof. Fr. Jeran, blagajnik prof. Josip Breznik ter odborniki: gospe: dvorna dama Franja dr. Tavčarjeva Milena dr. Zerjavova Olga dr. Puceva, prof. Maserova in gg. prof. dr. Janko Gregorin in prof. Fran. Kobal. Kot pregledniki gg. prof. Fran. Dolžan, nadrevident Miroslav Gregorka ter višji činovnik Mirko Punčuh. Vsi dobrotniki Domovine so naproseni, da ji i nadalje ohranijo svojo naklonjenost.

— **lj Koncert v hotelu »Tivoli«**, s pomnožnim orkestrom, se vrši v nedeljo 29. maja ob 15. do 20. ure. Priporoča se Vekoslav Dolničar.

— **lj Vse absolventke letniškega trgovskega tečaja,** letnika 1921/22, se vlnudno vabijo na petletni sestanek dne 2. junija t. l. ob pol 9. uri v restavraciji Zvezda.

— **lj Posamezni prireditelj v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani** se vsled politične odredbe opozarja, da za časa adaptacij levih stranskih prostorov dvorane ni na levi strani dvorane nobenega izhoda za silo. 462n

— **lj Občni zbor Jadranske Straže** se vrši v ponedeljek 30. maja ob 20. uri v restavraciji Zvezda. Člani, storite svojo dolžnost in udeležite se!

— **lj Skavišči** Dne 29. t. m. se udeležimo mladinskega spreveda Jugoslovske Matice, Zatorej vsi ob pol 10. na realno v paradih kroljih. Neopravičenemu izostanku sledi izključitev. Civilisti z znaki! Kdor se

udeleži telovadne skušnje, naj se iste udeleži v kroju, na kar naj pride na realko. Brez palic, z vodnimi zastavicami! Bodite pripravljeni!

— **lj Veliki koncert** se vrši v nedeljo dne 29. t. m. na Strelišču pod Rožnikom. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina prosta.

— **lj Za birmo kupite najceneje:** ure, veržice pri Fr. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9. 453-n

— **lj Najboljše, najcenejše čevlje** kupite pri A. Gorše, Ljubljana, Stari trg 15.

— **Pri nakupu testenin** zahtevajte vedno in posod samo »Pekatele«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge. 24L

— **lj Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic,** vezene se dobi po priznani nizkih cenah pri Iga. Zargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta. 64L

Iz Celja

— **c Porotni slučaj.** Za porotno zasedanje sta razpisana še sledeča slučaja: 2. junija Josip Kokoli, umor, 3. junija Alojzij Travner, uboj. Razpisan pa bo še slučaj Gabrijel, ki je pri pošti v Rogaški Slatini pomeveril kot poštar večjo svoto denarja.

— **c Demokratični družabni večer** se vrši v sredo 1. junija ob 20. uri v mali dvorani Celjskega doma. Predava prof. Kovačič iz Maribora o sarajevskem atentatu. Po predavanju bo prosta zabava, pri kateri sodeluje godba Celjskega godalnega društva.

— **c Socijalistična stranka Jugoslavije, organizacija Celje,** sklicuje za danes zvečer ob 20. uri v malo dvorano Celjskega doma zborovanje za občinske volitve. Na tem zborovanju bo poročal med drugimi tudi Petecan iz Maribora.

— **c Potrjena lista.** Srezi poglavar v Celju je razveljavil kandidatno listo Jugoslovske socijalno-demokratske stranke za občinske volitve v Celju. Veliki župan pa je vsled pritožbe listo potrdil. Obstojačo sedaj torej štiri kandidatne liste.

— **c Anketa kmetijsko - nadaljevalnega šolstva** se je vršila 26. t. m. v mestni osnovni šoli v Celju. Razpravljalo se je na isti o kmetijskem nadaljevalnem šolstvu, gospodinskih šolah in drugem. Kmetijske nadaljevalne šole naj bi se otvorile v vseh srezih. Prihodnji tak sestanek se bo vršil sredi septembra ali oktobra.

— **c Nezgoda z avtomobilom.** Med Petrovčami in Zalcem bi se bila v nedeljo popoldne skoro zgodila težka avtomobilska nesreča. Sofer celjskega trgovca Brinovca se je hotel izogniti nekemu vinjenemu pasantu. Pri tem mu je ušel avto s ceste in se močno poškodoval. Vozniku in dvema gospema, ki sta se vozili, se ni nič zgodilo.

Iz Maribora

— **m Proslava obletnice majske deklaracije** bo v Mariboru zelo slovesna. Poleg internih šolskih proslav se vrši v nedeljo ob 10. dopoldne na Glavnem trgu manifestacijsko zborovanje, od koder se razvije povorka skozi mesto v mestni park, kjer bo odkrita spominska plošča. Mestni magistrat je izdal na prebivalstvo poziv, naj v proslavo tega dne razobesi zastave. Jugoslovska Matica je stavila občinskemu odboru predlog, naj bi se oni del parka, kjer bo otvorena spominska plošča, odslej imenoval »Majski park«.

— **m »Igra v gradu«** na mariborskem odru. Dramatik Molnar je danes že svetovna znamenka, to je zlasti dokazalo njegovo najnovejšo delo »Igra v gradu«, ki je takoj po krstni predstavi v Rimu romala v dvorno gledališče na Dunaj, nato v Newyork in v zadnjem času so to zanimivo »anekdotu« z velikim uspehom vpriporili v Berlinu. To pot si je Molnar izbral za svojo igro — teater sam. Glavne osebe so: dva operetna libretista, komponist operetna diva in dvorni igralec. Takoj, ko se dvigne zastor, se začnejo teaterski problemi, ravno tako na koncu drugega dejanja, v tretjem dejanju se celo »poskuša« za večerno predstavo, ki se ima po soupeju igrati v gradu. Vse te originalne komponente tvorijo nekaj obroč, v katerem se razpleta čudovita, zabavna, velenimiva anekdota. — Pri nas nastopijo v glavnih vlogah gđ. Starčeva in gg. J. Kovič, Rasberger, Železnik, Grom. Režija je v rokah g. J. Koviča.

— **m Klerikalne laži.** V klerikalnih vrstah vlada nedvomno velik strah, da bi se ne vrnil zopet na velikažupansko mesto dr. Pirkmajer. Ker sami v Beogradu nič ne zaležejo, so skovali nekako spomenico, ko je vsebine si niti objaviti ne upajo. S to spomenico, v kateri prošijo vlado, naj za božjo voljo ne imenuje več dr. Pirkmajerja nazaj v Maribor, so krošnjariji okoli mariborskih »strank«, ki jih za časa volitev sicer nečelo poznati. Dobili so na njo podpis maribor. radikalov in davidovičevcev, o katerih je javnosti sicer kaj malo znano. Sedaj pa se na vse pretege hvallijo, da so to spomenico podpisale vse stranke v mariborski oblasti. Socijalisti so klerikalce že javno postavili na laž ter odločno izjavili, da niso nikdar podpisali kakke take spomenice, najmanj pa še one, ki bi jim jo predložili klerikalci. Menda stoji klerikalna stvar v mariborski oblasti presneto slabo, ker se boje enega samega korektnega uradnika ... Tudi ta slučaj dokazuje, da je laž najbolj priljubljeno orožje v političnem bolu.

— **m Gospodarska kriza** postaja tudi v Mariboru od dne do dne občutnejša. Dočim so doslej padala kot žrtve slovenska podjetja, ki so bila ustanovljena še le po prevratu in so se z vsemi sredstvi morala boriti za svoj obstoj, so prišla sedaj na vrsto stara in dobro fundirana nemška podjetja. V zadnjem času je priljubljen kar cela vrsta konkurzov in poravnjav s strani velikih nemških specerijskih trgovin in podjetij. Med drugimi je najavila konkurz tudi neka znana zvonarna, ki je po prevratu svoje podjetje zelo razširila. Boj za gospodarski obstanek postaja od dne do dne težji.

Gospodarstvo

Naš letošnji velesojem

Se dober mesec dni in otvoril se bo VII. ljubljanski vzorčni velesojem. Kdor se je zanimal za gospodarsko življenje Evrope, ta je uvidel, da so se gospodarji vseh narodov potrudili v veliki meri pridobiti si svoj predvojni trg nazaj ali pa ga celo razširiti. Kot eno najuspešnejših sredstev uporabljajo pri tem svojem stremljenju vzorčne velesoje. Tudi ljubljanske velesoje so se naši gospodarski krogi priprili in bo letos udeležba skoro še mnogobrojnejša in bogatejša kot lani. Pri tej priliki z zadovoljstvom ugotavljamo smoteno propagando, ki jo vrši uprava ljubljanske velesoje. Vse vsa leta, da privabi čim večje število kupcev. Tudi letos bo ljubljanski velesojem naravnost sijajno propagiran. Ne samo po mestih in trgih, v vsaki večji vasi se bo te dni zablščal naših prosvetnih domov, s cerkvenega zidu ali iz županskega poslopja ličen plakat letošnjega velesoja ter ljudstvo vabil, naj pride v dnevi od 2. do 11. julija t. l. v Beo Ljubljano. Tu boš na velesojem našel vse, kar potrebuješ in mnogo, za kar si dosedaj mislil, da moraš naročiti iz tujine, češ da se ne izdeluje doma, ali pa da so domači izdelki manj vredni, oziroma dražji. Ogled velesoja te bo pa prepračil, da temu ni tako. Zadovoljen z dobavnimi kupčijami, ki si jih sklenil na velesojem, boš veselo odhajal domov s trdnim sklepom, da boš naročil blago pri tujcih, ki so izdelale na velesojem in katerih prvovrstne izdelke si si od blizu sam ogledal in izbral.

Pa tudi v inozemstvu je naš letošnji velesojem dostojno reklamiran. Vsa čast ministrstvu zunanjih zadev, ki je to akcijo podprlo, in zastopstvom naše kraljevine v inozemstvu, ki jo z največjo pripravljenostjo uspešno izvajajo in se trudijo, da se bodo naši trgovinski stiki s sosednimi narodi poglobili, zrahljane vezi nanovo utrdile.

— **g Ljubljanska borza za blago in vrednote.** Včeraj se je vršila seja za konstituiranje boznega sveta, kojega člani so bili deloma izvoljeni na občen zboru dne 10. tm. Predsednikom je bil izvoljen: g. Ivan Selačin ml., podpredsednikom gg. dr. Ivan Selačin in Andrej Šarabon. V upravni odbor so bili izvoljeni poleg imenovanega predsedstva še borzni svetniki gg. dr. Fran Windischer, dr. Josip Basaj, Richard Schwiniger in Janko Jovan. Na to je sledilo imenovanje novih borznih senzalov: a) za vrednote (devize, valute in efekte); gg. dr. Janke Berce, Gabriel Erzin in Vaso Sayer, b) za lesno stroko: g. Ciril Pieck in c) za deželne prideleke: g. Gabriel Erzin. Borzni svet je končno sklenil, razpisati še dve mestni senzalov za vrednote (devize, valute in efekte). Prošnje, ki so bile vlozene za že izpolnjena tri senzalska mesta za vrednote se bodo vpoštevale tudi pri novem natečaju.

— **g Tarifni odbor.** 10. junija se sestane v Beogradu izvršni tarifni odbor. Razpravljal bo elaboratu prometnega ministrstva, tičočem se revizije blagovnih potniških tarif.

— **g Vprašanje znižanja in izpremembe tarif.** Komunikce prometnega ministrstva glede povišanja in izpremembe potniške blagovne železniške tarife je izzval v gospodarskih krogih veliko nezadovoljstvo. Zato so vse zbornice in gospodarske organizacije pokruncile akcijo, da potom svojih elaboratov pravočasno obveste prometno ministrstvo na težke posledice tega koraka.

— **g Pospeševanje poljedelstva.** Poljedelsko ministrstvo je poslalo vsem oblasnim odborom okrožnico, v kateri jih naproša, naj pojasnijo svoje mišljenje o potrebah poljedelstva v dotičnih pokrajinah. Na podlagi teh poročil boče poljedelsko ministrstvo ukreniti vse potrebno za zboljšanje poljedelstva.

— **g Za ločene zbornice.** Beogradska obrtna zbornica je na svoji zadnji seji sklenila zavzeti stališče ločenih zbornic, ker se ji zdi to važno za razvoj obrtništva. V tem smislu pošlje trgovinskemu ministrstvu spomence.

— **g Českoslovska zunanja trgovina v preteklem letu.** Českoslovska zunanja trgovina je bila lani aktivna za 2.586.000.000 Kč. Českoslovska izvoz v Jugoslavijo je znašal lani 963.150.000 Kč ali 5,4%, uvoz iz Jugoslavije pa 584.007.000 Kč ali 3,85%.

Izpred sodišča

LJUBEZNIVA NATAKARICA.

Sodnik: — No branjevka Špela, kako je bilo?

Špela: — I kako, prav tako! Začetkom maja priidem v Vodmat terjat Joco, ki premla skrbi za najine nezakonske otroke, saj plača za dva samo 100 Din mesečno, a drugo pa menda vse polajpma. Priidem v ostarjo k »Zeleni papigi« in hočem vstopiti, dedca sem že zagledala skozi priprta vrata. Široko razkoračen je sedel za mizo. Tedaj pa nenkrat pridri nadme natakarka Justa me prične zmerjati in me bumne parkrat v steno. Vsakokrat mi je zrasla ena buška, koliko jih je bilo ne vem. Ne vem, zakaj se ta babnica vika vmes, to se mi zdi kar sumljivo.

Natakarka Justa: — E sitna je, sitna, zmerom išče okoli tega dedca!

Sodnik: — Ona ima skrbi, sicer pa vi nimate nobene pravice zmerjati jo; plačali boste 150 Din globe, če ne boste pa čakali 24 ur.

Justa: — Sedeti nimam časa, ker me že čakajo žejni ljudje, kar plačala bom.

--- Moda ---

Brez plašča nikamor

Pridigovanja o neobходимosti plašča postajajo že dolgočasna. Bolj ko gremo v poletje, bolj nam moda priporoča plašč. In kakor vidimo: upravičeno. Plašč se nosi na promenadi, pri dirkah, pri sportu, na sprehodih in izletih. Izmed lahkih materialov je predvsem

omeniti taft in rips, med težjimi pa koverkot in kasha. Posebno ljubki so karirani plašči za mlada dekleta. Razume pa se, da si enak material lahko privoščijo tudi odrasle dame, posoditi morajo samo sportni značaj, kateremu je tak material namenjen.

Pletene obleke

Pletene volnene obleke so prišle k nam iz Anglije in Amerike in so vedno bolj priljubljene. Američanke in Angležinje jih nosijo pri domačem delu. Pri nas se nosijo pletene obleke večinoma v kopališčih in pri sportu. Pletene obleke zemplovega kroja se lahko nosijo tudi kot popoldanska obleka pod dolгим plaščem ali kot komplet s plaščem enakega vzorca in materiala. Volnena obleka služi najbolje za tako zvano prehodno sezono, ko so zimske obleke pretežke, pomladanske pa prelahke. Pozimi jih skoraj ne moremo pogrešati na daljših izprehodih, dočim so v zakurjenih sobah nekoliko pretopele.

Ročno pletene obleke se delajo večinoma iz angleške volne. Ročno se plete tudi kratki pulovri in sicer iz enobarvne ali progaste fine volne. Ročno pletene obleke so vedno debelejšje kakor na stroji pletene. Zadnje čase se pojavljajo tudi pleteni plašči skoraj enake dolžine kakor krilo, okrašeni okrog vratu in v zapestjih z volneno imitacijo kostrunčica v barvi plašča. Plašč ima čisto isto obliko kakor krilo.

Tudi razne pletene drobnarije ozivljajo poletno garderobo. To so pleteni telovniki, pulovri, šali, kravate itd. Pletenih oblek moda ne priporoča debeluskam, ker pridejo preveč do veljave telesne hibe in vrline.

Najlepša žena sveta

Tekmovanje 38 lepotic v Galvestonu. Tekmovanje lepotic v Galvestonu je končano. Udeležilo se ga je 38 lepotic vsega sveta in Američanka Dorothy Britton, dosedanja »miss Newyork« si je priborila naslov najlepše ženske na svetu. 19-letna Dorothy Britton je vitke postave, temno plavih las. Po dolgem premišljevanju in debatiranju ji je žiri pripoznal prvo nagrado 2000 dolarjev, srebrno spominsko ploščo in naslov »kraljice lepote«.

Drugo nagrado 1000 dolarjev je prejela miss Florida, Ada William; miss

Luksemburg, Roza Blang je tretja in je prejela 500 dolarjev. Žiri je nadalje razdelil sedem nagrad po 100 dolarjev miss Italiji (Marija Gallo), miss Franciji (Roberta Cussey), miss Španiji (Marija Casaiuna), miss Canadi (Madelina Woodman) in dvema Američankama Fisk Storeyjev in Moselle Ransomeovi.

Vse zbrane lepotic so defilirale po ulicah in obrežju cele tri dni in sicer oblečene po zadnji modi in v kopalnem kostumu. Zbrano ljudstvo je sodilo in zaključilo tekmovalne z navdušenim aplavzom. Vse lepotic, ki so prejele nagrado, ostanejo v Galvestonu do julija kot gostje posebnega komiteja. V tem času odpotujejo na turnejo po Ameriki z vsemi sorodniki in svojimi roditelji, ki spremljajo srečne hčerke.

Ženska razstava na Dunaju

V okvirju velike razstave »Dunaj in Dunajčani« je tudi samostojna ženska razstava, v kateri pa zama izščemo dokazov, da so Dunajčanke res take, kakor jih slikajo mnogi inozemci. Razstava Dunajčank ni panoptikum zloglasnih dunajskih žensk kakor Marija Terezija ali baronesa Marija Vecser, na nji ni slavnih dunajskih umetnic a la Jeritza. Namesto pester galerije lepote se je zadržala razstava z izčrpnimi statističnimi tabelami in diagrami. Samo tuptani je kotiček, v katerem se vidi poleg bolniške strežnice iz voska ali delavke iz lepok kaka slika. Glavna pozornost je posvečena javnemu življenju in socialnemu delu žene. Na tem polju nudi razstava mnogo poučnega in zanimivega.

Ženski pokret v političnem pomenu je v Avstriji še zelo mlad. Do najnovejšega časa je imela Avstrija samo dobrodelna ženska društva na katoliški podlagi. Ta društva so delila stare obleke, skrbela za bolnike in kuhala siromakom čorbo. Za politične pravice so se začele Dunajčanke boriti še le leta 1902 pod vodstvom matere prezidenta republike ge. Marianne Hainischeve. Ta stara dama še vedno načeluje ženskemu

pokretu, dasi je izpolnila že 82. leto. Boi za politično enakopravnost žensk je bil leta 1918 končan. 30. oktobra 1918. so dobile namreč avstrijske žene volilno pravico, 12 dni pozneje pa jim je republikanska ustava priznala popolno državljansko enakopravnost. Nobena državna služba jim ni nedostopna, ako imajo potrebno izobrazbo. Politično enakopravne Dunajčanke si skušajo zdaj priboriti enakopravnost tudi na socialnem, gospodarskem in sportnem polju. Razstavljene tabele kažejo, kako se ženske mezde v gotovih strokah približujejo moškim mezdam in kako se je po prevratu razširil med ženami sport, ki so ga gojili poprej samo moški. V Avstriji igrajo ženske v javnem življenju odlično vlogo. Na 1000 moških odpade 1089 žensk v javnih poklicih.

Najzanimivejši del razstave je posvečen ženski kot ženi in materi. Gospodinjstvo in materinstvo je pač usoda pretežne večine žena. Razstava skuša nazorno prikazati moderne ženske delovne metode. V ta namen so razstavljene moderne opreme stanovanja, najrazličnejše pohištvo in druge domače potreščine.

Drugi del razstave kaže pomen elektrike v gospodinjstvu. Razstavljeno je celo stanovanje, v katerem se uporablja za vse samo elektrika. Na Dunaju delajo zadnje čase sploh veliko reklamo za uporabo elektrike v gospodinjstvu po ameriškem vzorcu. Zato gradi Avstrija velike elektrarne na vodni pogon in daje električni tok razmeroma zelo poceni. Vse, kar se je na tem polju storilo, je pa samo senca pridobitev, ki jih ima na razpolago ameriška žena.

Poleg reprezentančne razstave ženskega dela je pa razstavljena tudi lepa Dunajčanka v kratki krinolini s širokim siorentinskim slannikom. Na razstavi je tudi starodunajska kavarna, v kateri strežijo natakarike v biedermaierskih krojih, — v kratkih krilih z golim vratom in kratkimi rokavi. Moškim je ta oddelek najljubši, ker dobe v njem dobro kavo in potico. Kaj hočemo, moški so pač tako ustvarjeni, da se jih da privabiti samo skozi želodec.

Najljubkejša kombinacija.

ostane: plisirano volneno krilo in žemper, odnosno bluza, krojena v stilu žemperja.

Njegova zadnja želja

V newyorški kaznilišnici Sing-Sing so peljali na električni stol delikventa, ki je bil obsojen na smrt. Pričrvtstili so ga na stol in rabelj je že držal roko na stikalu, ko sodnik obsojenca še enkrat vpraša da-li ima še kako željo.

» O pač,« je odvrnil obsojenec. »Kadar spustite tok, naj mi državni pravdnik seže v roko.«

kor moškim, t. j. da smejo biti zastopane v vsem javnem življenju. Drugo glavno točko programa tvori boj proti trgovini z belim blagom. Omožena ženska imej pravico obdržati ali spremeniti po lastni volji svojo narodnost in svoje državljanstvo ne glede na možovo državljanstvo. V zakonu imej žena pravico svobodno razpolagati s svojim imetjem in svojim lastnim zaslužkom. Do otrok imata oče in mati enako pravico in je treba vse privilegije v zakonodaji, ki se priznavajo enemu ali drugemu spolu, odpraviti. Država je dolžna, skrbeti za nepretrgane vdove in otroke. Nezakonsko dečo je treba zaščititi zakonskim potom na način, da bo popolnoma enakopravna z zakonsko. Ženska imej pravico do vsakega poklica in vsake javne službe, da pride tako enakopravnost med moškim in žensko do popolne veljave in izraza. Za enako delo enako plačilo. Sedanji sistem nižjih plač za žensko delo je treba z vsemi sredstvi pobijati. V moralnem pogledu veljaj enako merilo za moškega in žensko.

V teh smernicah se giblje delovanje mednarodne ženske alijanse, ki je doslej dosegla že prav lepe uspehe. Moderna zakonodaja se vedno bolj ozira na zahteve ženskih organizacij in ni več daleč čas, ko bodo ženske res popolnoma enakopravne z moškimi. Pri nas bo morda ta proces trajal še nekaj desetletij, toda razvoj gre svojo pot in tudi mi se mu ne bomo mogli protiviti.

Prišla je sezona svetlih nogavic!

Tudi najelegantnejša toalet je napopolna brez svilenih nogavic. Svilene nogavice ne smatramo danes več kot luksus ali razkošnost kakor popreje, ko so bili stroški radi neracionalnega čiščenja razmeroma mnogo višji kakor trpežnost nogavic.

LUX nam je pokazal čisto novo pot v čiščenju tako delikatnih tkanin. V mlačni Luxovi kopeli moremo vedno prati tudi najfinejše svilene nogavice ne da bi poškodovali njih nežna vlakna.

LUX odstranjuje nečistoto, ne da bi bilo kakršnokoli ribanje potrebno ter s tem prepreči, da bi se svilene nogavice prežgodaj pokvarile.

LUX

Majski hrošči in ljubljanski kebrčki

Razglas in vojna zoper hroščev rod. — Dovtipi in anekdote ljubljanske jezičnosti. — Izgledi bodočih pokončavanj hrošča. — Fatalne zamenjave. — Kebrov epitaf. — V maju je pomlad pri kraju.

Tistega dne, ko je veliko županstvo objavilo razglas, da je letos hroščev leto in da je pod pretjno globe in zapora treba uničevati vesoljni hroščev rod, so se v Ljubljani zaplodili razni dovtipi. Seveda, dobri in slabi, kakor se tudi ljubljanski dovtipneži delijo v hudomušne opazkarje in zlobne opraviljivce (opraviljivke); dovtipi pač, ki o njih lahko rečeš, da niso od muh, marveč od kebrov.

Kakor keabri po tivolskih kostanjih so začele po ljubljanskih oštarijah vršati anekdote. Ta in ta višji uradnik s precejšnjo familijsko dobavlja postranski zaslužek s popoldanskim pokončavanjem hroščev. Oni profesor vodi dijake večkrat na izlet, da mu lovijo kebre. Nekateri hišni posestniki z vrtili porabljajo nalovljene kebre za znaten pridobitni vir svoje male ekonomije. To in ono uredništvo še dalje prejema v škatljah po pošti posebne eksplanje hroščev za dnevne novice. Snuje se delniška družba z večjim kapitalom za rafinerijo kebrovega gnoja in kokošje piče. Pod Vodnikovim koštanjem je baže na dan razglašeno, da je hroščev rod, ki naj bi z rjuhami, palicami in žaklji pokrenil pravcato ofenzivo zoper hroščev rod. Pa je stvar seveda padla v vodo, ker za mobilizacije vobče nema kredita.

Ampak so ljubljanske kebrovske anekdote tudi nesramne. Saj se človek ne bo več smel ganiti iz Ljubljane! Če greš na nedeljski izlet z nahrbtnikom in cepinom, boš v zobeh, da greš na kebrovske patrolje. Niti čestitim ljubljanskim Nimrodovim ni priznane in jih obkroža zlobni sloves, da hodijo v svoje revirje hroščem nastavljat limance, ker je strelivo vendarle predrago. Najprevidnejši pa neki propagirajo, da je letos treba pustiti hroščevu zalego v miru: naj se zaplodi, da bo lov čez tri leta, ko se hroščeva sezona obnovi, neprimerno enostavnejši in plen stokrat izdatnejši. Pa še nekaj: res je sedanja vlada lovska vlada in bo morda dala kakke posebne nagrade za rekordno številu polovljenih hroščev. Ali čez tri leta bomo morda imeli pravo seljaško vlado, ki bo za pokončevanje hrošča razpisala ne samo razglas, marveč zakon in pravilnik in mastne dnevnice in morda tudi ordene!

Naj bo kakorkoli, eno je pa gotovo točno: da je letošnje slabo vreme v veliki meri omejilo delovanje hroščev. Slana jih je tako premrazila, da so kapali z dreves in da so njihovi zasledovalci, ki najraje zjutraj in zvečer postopajo po Tivoliju, odtam pa h Čadu, škodoželjno prepevali:

— Men' je le za kebre moje, če jih slan'ca pomori ...

In še eno moramo ugotoviti, kar daje največ snovi za kebrovske dovtipne, pa je samo na sebi žalostno in pohujšljivo. Ljubljanci ljubijo deminutive in pravijo hroščem kebrčki.

Zamislite si, kako lahko pride do fatalnih zamenjav, ako v ljubljansko javnost treščijo razglas:

— Pokončujte hrošče! ... kar se v ljubezni ljubljanski, ki pravi pikru lonec, glasi tako nekako:

— Ferdurbujte kebrečke! ... Slišite, to je skoro barbarizem! Ljubljanski kebrečki imajo sezono vse leto, ne pa samo v maju. Pozimi brenčijo na plesih, spomladi in preko leta pa na promenadah. Da, tudi v Tivoliju jih najdete, še prav zelo. Pri sportu, pri veselcah, pri šmarinah, v kinu. In za te kebrečke razglas kratko in malo ni na mestu, je depasiran. Včasih se je reklo: Kdor s pohujšanjem okoli hodi, bo s pohujšanjem okoli doprinešen. Kdor ljubljanskih kebrečkov ne pusti v miru, bo od njih obdelan, da bo kihal.

Razglas torej glede ljubljanskih kebrečkov ni na mestu, a nekateri dovtipi so posrečeni, samo mi jih ne bomo reproducirali. Dovolj, da beležimo ljubljansko idiličnost: medtem ko drugod govorijo o Lindberghih, o velikem sportu in težki politiki, se Ljubljanci prav pristrčno razgovarjajo o kebrkih in kebrečkih. Prav je tako. Posebno zadnje dni, ko imamo zopet krasno vreme, je pri nas tako lepo na svetu, da bi se človek rad pisal za Kebra, še enkrat preživel mladost, nato pa legel v jamo in bi dal napisati na ploščo kakor dolenski muzikant:

— Tukaj počivajo kosti in rebra ranjkega godca Janeza Kebra.

V maju je pomlad pri kraju. Mineva tudi sezona kebrov in bomo o njihovi letošnji pogibelji brali uradne statistike. Gremo v poletje, ko bodo v modi metuljčki in komarji.

Toalet gospodične Ide

Naša včerajšnja beležka o odhodu gđc. Ide Kravanja v Berlin je v Ljubljani vzbudila senzacijo. Posnemajo jo tudi zagrebški listi, ki dostavljajo, da bo gđc. Stefica Vidadičeva sedaj imela v Berlinu tovarišico iz domovine, a obenem tudi konkurentinjo. Naša želja je, da bi konkurenca obeh mladih in lepih filmskih kandidatkin vodilo k uspehu in karjeri.

Da ustrežemo povpraševanju glede lepote nagrade, ki je bila gđni ldi poklonjena po lepotnem tekmovalju našega lista, naj navedemo, da je bila od modnega ateljeja Marije Šarčeve obljubljena toaletna izročena gđc. ldi nekaj dni pred odhodom. Toalet je prvovrstna kreacija, da jo je vredno omeniti. Model je iz čipk, v bistvu preprost, a obenem nad vse eleganten in efekten. Na korralno rdečem krèpu de chinu srebrno siva leskeča čipka. Fazona je ravna, bluzasta; rokavi dolgi, zvončasti, izrez okrogel. Okrog pasu korralno rdeč ozek svilen trak iz ripsa, zavezan ob strani v pentljo. Toalet dela čast renomiranemu ateljeju gđc. Marije Šarčeve.

Pozna jo.

Žena (svojemu bolnemu možu): Tu imaš svoja zdravila! V eni uri jih moraj zopet vzeti. Jaz grem sedaj za pet minut k sosedu.

On: Hm, kdo pa mi bo dal čez eno uro zdravila?

Konferenca mednarodne ženske alijanse

Kakor smo kratko že poročali, je bila dne 26. t. m. otvorjena v Pragi konferenca mednarodne alijanse za žensko volilno pravico. Kongres bo trajal do 1. junija. Konferenci predseduje mrs. Margarette Corbett, zastopane pa so ženske organizacije iz Francije, Anglije, Nemčije, Čehoslovaške, Jugoslavije, Rumunije, Grčije, Italije, Avstrije, Holandije, Švedske, Norveške, Španske in Zedinjenih držav. Ker se vrši istočasno tudi konferenca ženske Male antante, se je zbralo v Pragi okoli 350 prvoboriteljic za ženske pravice.

Mednarodna ženska alijansa je bila osnovana že leta 1904 o priliki prvega svetovnega kongresa ženskih organizacij v Berlinu. Idejo za to institucijo je sprožila znana ameriška organizatorica ženskega pokreta ga. Catt iz Newyorka. Ga. Catt je neumorno delovala na uredničenju svojih ciljev ter je v to svrhu žrtvovala tudi svoje precejšnje premoženje, razum tega pa zbirala denar po vsem svetu, da podpre in razširi žensko gibanje. Glavni cilj ženske alijanse je bila dosega ženske volilne pravice. Za časa ustanovitve l. 1904 so imele ženske jedva v štirih ameriških državah volilno pravico, dočim jo imajo danes v Ameriki izmed 42 držav že v 39 in sicer v vsej Avstraliji, Zedinjenih državah, Kanadi,

Novi Zemlji, Jamaiki, Argentini, Mehiki, Indiji, Kitajski in Palestini. Tudi v Evropi imajo ženske že skoraj v vseh državah volilno pravico. Izjemo tvorijo doslej samo še Francija, Jugoslavija in Bolgarija, dočim so v Rumuniji žene že priborile volilno pravico v občinskih zastopah. Tudi v Španiji se ženske aktivno in pasivno udeležujejo občinskih volitev.

Principi mednarodne ženske alijanse so v glavnem sledeči:

1. Mož in žena sta enakopravna, popolnoma svobodna in neodvisna drug od drugega ter imata zato tudi popolnoma enake pravice.

2. Oba spola morata složno nastopati proti vsaki omejitvi svobode in pravice.

3. Zakoni in običaji v posameznih državah ne smejo delati razlike med ženo in možem ter spravljati ženo v kakršnokoli odvisnost od moža in ji preprečevati svobodno razvoji.

4. Z omejitvijo ženskih pravic se dela ženam socialna krivica, proti kateri se je treba vselej in povsod odločno boriti.

5. Vse države, ki obremenjujejo ženske in njihov zaslužek z davkom, so dolžne, priznati jim tudi volilno pravico.

6. Edino pravilno in zakonito sredstvo za zaščito ženskih pravic je ženska volilna pravica.

Program mednarodne ženske alijanse obstoja torej v glavnem v boju za žensko volilno pravico.

Ženska alijansa stoji na stališču, da gre ženskam enaka volilna pravica ka-

To in ono Tako je, če človek kar čez noč zaslovi

Lindy pred poletom v Ameriki. — Prevelika slava ni dobra. — Siromak zdaj niti pri jedi nima miru. — Vse mu ponujajo zastoj.

Kapitan Lindbergh je še vedno junak dneva. Inozemski listi mu posvečajo obširne članke, v katerih beležijo vsako najmanjšo podrobnost iz njegovega življenja, zlasti pa vse, kar je v zvezi z njegovim epohalnim poletom čez Atlantski ocean. Saj pa tudi ni čuda, kajti Lindbergh je nastopil naporno zračno pot iz New Yorka v Pariz v trenutku, ko je stala moderna avijatika pred žalostnim dejstvom, da sta dva njena odlična predstavnika v boju z elementarnimi silami izgubila življenje.

Pred startom se je odpeljal Lindbergh še na Coney Island, kjer je posetil kino. O svojem namenu je obvestil samo predsednika družbe, ki izdeluje letala tipa »Ryan«. Toda po New Yorku se je kmalu raznesla vest, da nastopi drugo jutro odločilni trenutek. Lindbergh, znan v Ameriki pod imenom »Lindyc«, je prišel na letališče zgodaj zjutraj. Pred poletom je pojedel samo kosček kruha s šunko. Kmalu po njegovem prihodu na letališče je začel deževati. Policija je imela obilo posla, da je potisnila množico radovednežev s travnika, kjer je bil določen start. Mehaniki so delali s polno paro in samo Lindbergh je bil v hangarju popolnoma miran. Ne da bi trenil s očesom, je gledal, kako so vlekli letalo iz hangarja čez kraj, kjer je doživel kapetan Fonch na letalu Sikorskega krah.

Krog Lindbergha se je zbrala skupina najboljših letalcev, med njimi tudi major Richard Byrd, ki je potepal Lindbergha po rami, rekoč: — Torej prični, stara korenica. Stisnil je tovarišu roko in zaklical: Na svidenje v Parizu!

Ta čas se je začelo daniti. Množica radovednežev je vidno naraščala. Lindbergh je stopil iz hangarja za majhno črno mačko in jo položil v letalo. V levem žepu je imel kot talisman petelinovo kost, ki mu jo je dal neki mehanik po imenu Lucky (Srečni). Tik pred startom je Lindbergh vzel mačko iz letala in jo pustil doma, boječ se, da bi med poletom ne zmurkala. Ob 7.30 je zlezal Lindbergh skozi odprtino v letalo. Gledalcev se je polastilo silno razburjenje. Ženska srca so se že pred startom vnela za smelega letalca. Američanke nazivajo Lindbergha zračni Rudolf Valentino in sicer po pravici, kajti letalec je lep fant, visoke, vitke postave, rdečkastih las in plavih oči. Na njegovem obrazu igra vedno smehljaj. V letalo so mu položili hrano za tri dni — tople čokolade v termo-steklenicah, vake in primerne zalogo sveže vode. Poleg hrane je vzel s seboj samo kavčugast rešilni pas in masko s kisikom za polet v najvišjih zračnih plasteh.

Cim je stopil v letalo, se je obrnil k svojim prijateljem iz St. Luisa, ki so finančarji njegov polet, in dejal: Bodite brez skrbi! Jutri bom v Parizu živ in zdrav! Ko so mehaniki zavrteli propeler, je nastala med gledalci grobna tišina. Šef newyorške policije je stisnil letalcu roko, rekoč: — Well, dragi mladenič, ako se srečno vrneš, ti priredimo navdušen sprejem!

— Nu, dragi šef, je odgovoril Lindbergh, — ko lezem v tole mašino, se mi zdi, kakor bi lezel v grobnico! Ako v Parizu srečno prilezem iz nje, bom kakor jetnik, ki so ga pomolostili.

Tisti hip so zabrnili motorji. Iz letala se je pokazala Lindberghova roka, mehaniki so odstranili kline in letalo se je dvignilo. Lindbergh je star 25 let. Njegov oče, rodom Šved, je umrl leta 1924. Mati je učiteljica kemije na višji dekliški šoli v Detroitu. Lind pilot je opozoril javnost nase lansko jesen, ko je kot poštni pilot skočil s padalom iz letala in rešil dragocene pošiljke, da niso zgorele.

Včasih slavnemu človeku njegova slava povzroči tudi dosti neprilik in skrbi. Tako se godi sedaj tudi Lindberghu. Saj ne more v miru niti poizkušati. Komaj je načel v torek na pojedini v American Clubu jaje à la russe, ko se pojavi sluga z vestjo, da je nevarnost velika, da bi množica vdrla v hotel, ker se še ni letalca nagledala.

Slavni pilot je moral jaje pustiti in se prikazati ljudstvu. Tudi pečenke ni mogel pojediti. Nepristojno se je moral podpisovati. Ko je pokusil ledeno kavo, je vstopil nenadoma general Gonraud; 800 gostov se je dvignilo in vzkliznilo v pozdrav junakemu generalu. Gonraud je objel Lindbergha.

Jean Albert:

Igla

Baš ko so se oblačili in hoteli zapustiti po končani predstavi ložo. Je Terezinka nenadoma vzkliznila:

— Ohi! Moja igla! Kje je moja igla? Z drobnimi prstki je tipala po vozlu svilenege šala, kamor jo je malo prej zataknila in kjer sta se še dobro otipali vdolbini.

— Izgubila sem iglo!

Gospod Karič je hotel biti kljub svoji rejenosti uslužen. S težavo se je sklonil k tlom in iskal izgubljeno iglo.

— Ni je nikjer! je izjavil končno in se zopet zravnil.

Terezinka je počila v jok.

— Sigurno mi je padla na tla. Saj mora biti nekje tukaj! je pripovedovala med krčevitim ihtenjem.

V tem slučaju se bo sigurno našla. Vratarka jo bo shranila in nam jo jutri vrnila. Bodi brez skrbi, — jo je skušal miriti.

— Prave smaragde? Misliš? To bi bilo zares čudno!

Gospod Karič je komaj zadržal smeh, ki mu je silil na ustne. Malo je manjkalo,

klici »slavac« so doneli in medtem se je ledena kava stopila.

Potem pošla. Ameriško poslanstvo prejme vsak dan dve do tri vreče pisem in do 3000 telegramov za Lindbergha. Med temi je 200 podpisanih z imeom Lindbergh. Vsi Lindberghi celega sveta čestitajo Lindberghu. Izdajajo se za njegove bratrance, nečake itd. itd.

— Nisem vedel, da imam tako mnogoštevilno sorodstvo, je smeje izjavil junak dneva.

Posebni tajniki odpirajo pisma in poročajo o vsebini Lindberghu. Nešteto ponudb vseh vrst je dospelo. Dva pariška hotela nudita letalcu prehrano za vse življenje. Neki krojač bi ga rad do smrti zastoj oblačil. Angleži, ki so bolj praktični, mu ponujajo horendne vsote za turnee s predavanji v avijonu ali v Music-hallih.

— Je še čas, pravi Lindbergh in odbija vse ponudbe. Deset ameriških mest mu je ponudilo krasno vilo z vrtom in vso opremo po povratku v Ameriko. Neko mesto v Long-Islandu je dodalo: — Ne bo vam treba ostati vedno v našem kraju, zahtevamo samo, da pridete k nam le od časa do časa.

Junak tudi ni mogel mirno govoriti s svojo materjo. Slišal je njen glas po radiju, vendar besed ni razločil. Samo materine besede: — Tukaj je krasno... je dobro razumel in srečni sin, ki se vedno smehlja, se je ob teh besedah še slajše nasmejil in solze so mu stopile v oči.

Ko je pristal na letališču v Parizu, so bile prve besede, ki jih je spregovoril: — Prišel sem. dovršeno je. Drugi pa trde, da je vprašal: — Je-li to Pariz?

Prva beseda, ki jo spregovoril zmagovalec oceana po dovršenem letu, je zgodovinske važnosti in neka priča trdi, da so bile prve letalčeve besede: — Jaz sem Charles Lindbergh.

Urednik »Matina« je o tem vprašal letalca, ki mu je pritrtil, da je res spregovoril te besede po izstopu iz monoplane. Pa zakaj? je nadaljeval urednik. — Bal sem se, da bi mislili, da je kdo drugi, je odgovoril smeje Lindbergh. Res je, da v soboto ni bilo mnogo ljudi, ki so preleteli Atlantik. Toda Lindbergh je skromen junak.

Danes namerava poleteti Lindbergh v Brusel, v ponedeljek pa dalje v London. Kako dolgo ostane v Angliji, še ni znano. Dolej ni sprejel nobenih obveznosti, ker se hoče čim prej vrniti v Ameriko. Vse ponudbe, združene z ogromnimi honorarji, je odklonil čes, da ni poletel radi denarja, marveč samo kot sportnik. Z večjimi poletji bo Lindbergh nekaj časa odlašal. Neki novinar je v pogovoru z njim pripomnil, da se je javnost čudila, da je bil za polet tako slabo opremljen. Nato je Lindbergh odgovoril, da so mu instrumenti popolnoma zadostovali. Imel je dva kompasa in vsakih 100 milj je korigiral smer svojega poleta. Ko je prvič zagledal pod seboj kopno, je bil oddaljen 3 milje od kraja, ki ga je na zemljevidu označil kot točko prileta nad suho zemljo.

Po New Yorku se je raznesla te dni vest o novem poletu čez Atlantski ocean, in sicer na progi New York-Berlin. Lewin, ki financira Chamberleinov in Betradov polet, je izjavil zastopnikom tiska, da bi po Lindberghovem uspehu ne imelo smisla poleteti znova iz New Yorka v Pariz, pač pa se pripravljajo polet New York-Berlin ali New York-Rim. Letalec Byrd pa hoče kljub Lindberghovemu uspehu poleteti iz New Yorka v Pariz.

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Grozna nesreča na pašniku

Stara mina raztrgala pet dečkov.

V vasi Nemčička pri Znojmu, blizu avstrijske meje se je pripetila te dni strahovita nesreča. Mladi pastirčki, so loobvezni otroci, ki so čuvali živino na občinskem pašniku, so našli tam neko pločevinasto škaflo. Skušali so jo odpreti, pa niso mogli. O najdbi so pripovedovali tudi doma in nekdo se je spomnil, da bi mogla to biti vojaška mina, ki so jo bržkone po naključju pozabili vojaki o priliki velikih vojev, ki so se vršile nedavno v tamošnji okolici. Zadeva je bila prijavljena občini, a neki občinski oči, ki je bil odposlan na pašnik, da stvar preišče, je brezskrbno sunil z nogo zarijavlo škaflo in podal poročilo, da gre morda za kako staro mino iz za svetovne vojne, ki pa ni več varna. Stvar je potem zaspala in nihče se ni več brigal za to zadevo.

Otroci, ki jih nihče ni opozoril, kako nevarna lahko postane taka škaflija, so se brezskrbno igrali z njo, razbijali po njej in jo premetavali. Končno pa se je eden spomnil, da bi bilo dobro, če bi jo odprli in preiskali njeno vsebino. Res je neki pastirček prinesel z doma dleto in kladivo in vseh pet je tiščalo glede skupaj, ko se je najmočnejši med njimi spravil k delu in začel »strokovnjaško« odpirati in razbijati po škafliji. Nenadoma pa je nastala strahovita eksplozija, tako, da so se stresle vse hiše v okolici in na najbližnjih hišah popokale vse šipe. Ko se je dim razkidal in so prihiteli prestrašeni ljudje s polja na pašnik, so se le spoznali, kako lahko miselno so ravnali, ko »škaflije« niso pravočasno odstranili. Mina je namreč eksplodirala in dobesedno raztrgala vseh pet dečkov. Pri eksploziji sta bili ubiti tudi dve kravi, ostala živina, ki je bila na pašni, pa je bila težko ranjena, da so jo morali na mestu zaklati. Oblasti so uvedle preiskavo. Župan občine, ki je postopal tako malomarno in ni prijavil zadeve vojaški oblasti, da bi mino odstranila, pa se bo moral zagovarjati še pred sodiščem.

Za poletne obleke

najkrasnejša, moderna, lahka suknja boste kupili najbolje pri trdki DRAGO SCHWAB - LJUBLJANA.

Sin proti očetu

General Cankajšek je vodja kitajskih upornikov. Do nedavnega je bil ponos in nada ruskih komunistov, ki so ga poveljevali kot bodočega kitajskega Lenina. Toda njihove nade se niso uresničile. Naenkrat je obrnil Cankajšek plašč po vetru in pokazal boljševiškim agentom hrbet. Pridružil se je voditeljem kitajskega nacionalističnega pokreta in začel neumisljeno preznajati boljševike.

Buržuazni Pavel ima pa sina, ki je slušatelj boljševiške univerze v Moskvi. Ta sin je že opetovano vodil po moskovskih ulicah boljševizirane sorojake in klical z njimi »Doli Cankajšek! Smrt izdajalcu kitajskega proletarijata!«. Na boljševiške množice je napravil ta nastop sina proti očetu najglobljivši vtis. Da izve ves svet, da so velike ideje več kakor sinova ljubezen do očeta, so mladeža kitajskega študenta v Moskvi pregovorili, naj napiše svojemu očetu odprto pismo, v katerem se odreka očetove ljubezni. In res je mladi Cankajšek napisal očetu pismo, v katerem pravi:

— Nedavno sem ti pisal pismo. Ne vem, dali si ga dobil. Od tistega časa se je zgodilo marsikaj, kar potrjuje moje nazore. Rad bi ti poklical v spomin besede, ki si jih spregovoril nekoč in ki se jih menda več ne spominjaš. Dejal si, da si pripravljen umreti za revolucijo. Zdej mi je jasno, da so ti interesi revolucije deveta briga. Tvoje besede ponavljam zdej sam. Pripravljen sem umreti za revolucijo in ker nečem postati izdajalec proletarijata, izjavljam, da je med nama kot očetom in sinom vse končano. Ne priznam te več za svojega očeta. Ti si obrnil revolucionarnemu pokretu hrbet, jaz pa hočem ostati dosleden revolucionar. Morda moje pisma ne boš hotel čitati, toda priporočam sem napisati ga, ker bo to moje zadnje pismo. Tovariši v Moskvi me čisto vprašujejo, kakšno je moje raz-

merje do četa. Odgovarjam jim: Ako bi bil moj oče revolucionar, bi bil moj tovariš. Ker se je pa pridružil protirevolucionarjem, je postal moj najhujši sovražnik. Najmi interesi se križajo, najna pota gredo narazen. Med nama kot očetom in sinom je vse končano. Tudi če bi te še kdaj v življenju srečal, bi se spogledala samo kot največja sovražnika.

Turški Hamlet

Stambul je doživel v aprilu veliko senzacijo — prvo turško vpriporitev Shakespearjevega »Hamleta«. Najboljše turški igralec Ortogrul Muhasin beg, ki je bil več let zaposlen v Nemčiji kot filmski igralec, je po povratku v domovino sklenil prevesti Hamleta in ga vpriporiti v lastni režiji. Svoj načrt je kmalu izvršil.

Turški listi so dolgo pripravljali občinstvo na premiero kot na velik umetniški dogodek. Prinašali so obširne članke o popularnosti njegovega dela po vsem svetu. Na vseh vozalih so bili nabiti veliki plakati, ki so naznanjali, da se Hamlet kmalu pojavi na odru. Premijera je dosegla sijajen uspeh, kljub temu, da večina gledalcev globlje jedra igre ni razumelo. Na občinstvo je najbolj vplival duh Hamletovega očeta, ki je bil označen na sceni samo svetlobno. Z veseljem je občinstvo sprejelo na odru prave Turkinje kot igralke, ker je videlo v tem dokaz, da je nova Turčija temeljito obračunala s starimi predsodki. V prejšnjih časih so bile namreč ženske vloge na turških odrih v rokah armenskih igralok. Občinstvo je sledilo vpriporitvi Hamleta z veliko napetostjo. Prizor, ko za Hamlet morilcu svojega očeta smrtno rano, je sprejela publika z nepopisnim navdušenjem.

Tatvina kot sport

Madžarska prestolica je te dni zopet doživela zanimivo senzacijo. Na eni najpomembnejših cest sta dva stražnika na konjih preganjala begunca, ki je tekel, kar so ga nesle pete tako, da bi delal čast tudi najboljšim tekačem. Po dolgem preganjanju so moža s pomočjo pasantov ujeli in ga prignali na kriminalni urad. Vzrok nenavadnega dogodka, ki je vzbudil precejšnje radovednost številnih pasantov, je bil nastopni:

V neko elegantno trgovino sredi mesta sta bila zaporedoma izvršena dva vlomna. Vlomilec je razbil šipo izlozbenega okna in pobral, kar mu je ugajalo. Po drugem vlamu se lastnik ni zdelo več vredno, da bi nadomestil razbito šipo z novo, pač pa je k odprtni pristavi večjo kaseto. Pred tremi dnevi se je pred izlozbo ustavil majhen in čokat mož, ki je nekaj časa ogledoval pisane svilene žepne rutice, nato pa bliskoma odrinil kaseto, segel v izlozbo po rdečem modri rutici in se v naslednjem hipu pogljal na mimovozeči tramvaj. Tatvina pa je bila opažena, neka prodajalka je skočila na ulico, prišla kričati na pomoč in v naslednjih trenutkih se je začela omenjena dirka po budimpeštanskih ulicah.

Zasačeni uzmovci je na policiji izjavil, da je žokej Ludvik Altmann. Policijski uradnik mu sprva ni hotel verjeti, kajti Altmann je najpopularnejši sportnik v Budimpešti in je že nešteto krat triumfiriral tako v domačih, kakor tudi v mednarodnih konjskih dirkah. Se le, ko so nekatere priče potrdile, da je mož res Altmann, ga je pričel uradnik zasliševati. Žokej je nekaj časa odgovarjal na stavljenja mu vprašanja, ko pa je opazil odprto okno, se je kakor maček pogljal skozi odprtino in skočil iz nadstropja na ulico. Naglo se je pobral in tekel, kar se je dalo.

Pričela se je nova gonja, pri kateri so sodelovali policisti, vojaštvo in publika. Vse je bilo prepičano, da preganja policija težkega zločinca. Spretnega ter navzganega lopova so kmalu zopet ujeli.

— Čemu ste skočili skozi okno? ga je vprašal komisar.

— Oprostite, jaz sem sportnik in okno je bilo kot nalašč nastavljeno za skok. Skušnjava je bila taka, da se ji nisem mogel upreti. Moje življenje je sport in sport bo tudi moja smrt. Verujte mi, da sem tudi tatvino izvršil zgolj iz sportne strasti.

Uradnik tega ni hotel verjeti, toda žokej je privlekel iz žepa rdečemodro svileno rutico, ki jo je ukradel. Rekel je: — Rutica je imela barve, s katerimi sem

že tolikokrat triumfiral in nisem mogel odoleti želji, da je ne ukradem.

Policijski uradnik, ki je bil mnenja, da žokej laže in ni imel smisla za sportne trofeje, je Altmanna vtaknil v zapor. Če bo pa s tem budimpeštanska javnost zadovoljna, je drugo vprašanje.

Italijanska madame de Thebes

Plemiška, politična, zlasti pa verižniška Italija žaluje nad izgubo svoje moderne Pythye, svoje madame Thebes. Pravo ime te najzanimivejše in najčudovitejše ženske v rimski povojni družbi v širši javnosti še danes ni znano. Nastopala je pod imenom contessa Aurelia. Stara je bila 70 let in trdila je, da je vdova po livornskem grofu Gabrielliju. Aurelia so jo nazivali zato, ker je imela navado nositi na sebi vse dragulje v vrednosti več milijonov lir tako, da je tudi na zunaj kazala svoje proroške sposobnosti.

Zagonezna dama je bila učenka slovitih rimskih vedeževalke Ane d'Amico. Pred vojno je živevala v Parizu, kjer pa ni mogla uspešno tekmovali z znamenito madame de Thebes, da ji je tudi ona imela bogato klientelo. K nji so zahajali ugledni politiki, ženi in neveste, verižniki in drugi lahkoverneži, ki so pričakovali, da jim pove bodočnost. V Rim je odstopovala med vojno, da posveti kot dobra patrijotka svoje vedeževalske sposobnosti domovini. Kmalu je postala najznamenitejša, pa tudi najbogatejša žena v Rimu. Ordinacijske prostore si je uredila po vzoru največjih zdravniških avtoritet v ulici Via Pontefici. Imela je elegantne sobane za običajne kliente in druge za posetnike, ki so hoteli ostati neopaženi. Elegantna, razkošno oblečena italijanska vedeževalka je bila zaposlena od jutra do večera. Poznala je dobro psihologijo svojih klientov, na katere je vplivala takoj pri vstopu v sobo. Vhod v njeno stanovanje so zakrivala črne zavese, tla so bila pokrjena s temnimi preprogami.

Recepcije ali ordinacije so bile nekaj posebnega. V elegantni obleki, vsa v draguljih je sedela vedeževalka na ogromnem črnem prestolu in sprejemala posetnike kakor kraljica. Klienta ali, kakor je sama imenovala žrtve italijanske lahkovernosti, pacienta, je posadila za dolgo mizo, pokrito z zelenim suknom. Na mizi je ležala kovinska lobanja, ki se je baje ob prihodu vsakega klienta srčito zarezala. Potem se je pričela produkcija. Grofica je najprej premerila posetnika od nog do glave, potem se je ozrla, kakor da išče kak aparat, s katerim bi iztrgala bodočnosti njeno tajno. Razmišljala je, da-li ji bo pomagal pri tem črni maček ali razne slike na stenah ali pa poteze na posetnikovih rokah, ki jih je študirala skozi ogromno povečevalno steklo. Nato je zatisnila oči ter vedeževala, kar je mogla in hotela.

Redko se je pripetilo, da bi jo kdo vprašal, koliko znaša honorar. Bogataši, plemiči, vojni dobičkarji, verižniki, gosposde in dame iz odlične italijanske družbe, so jo obisipali z vsem, kar so imeli. Često pa tudi s tem, česar niso imeli. Ko je Aurelia napovedala smrt cesarja Franca Jožefa in tragično usodo ruskega carja, je njeno ime še bolj zaslovelo. Ni bilo skoraj tuje posetnice Rima, ki bi se ne zglasila pri znameniti vedeževalki. Čim je zazvonilo Ave Marija, je Aurelia končala ordinacijo. V razkošnem avtomobilu se je vozila po zgodovinskem Corso Umberto in kazala mimoidočim bogastvo svojih draguljev. Razume se, da je bila navdušena fašistka. V pogovoru z urednikom »Popolo di Roma« je primerjala Mussolinija z Napoleonom. O nji se ve, da je po umoru posl. Matteottija širila med rimskim ljudstvom propagando za fašizem. Zapustila je ogromno premoženje. Njene ordinacijske prostore je rimska policija zaprla in zapečatila. Zdej iščejo lahkoverneži novo vedeževalko, kajti Italijani življenja brez takih srednjeveških pojavov ne morejo misliti.

„UMAGO“ pri Trstu (Istra) Hotel-pension „ROMA“

Leži na morju. Najugodnejše okrevališče. — Peščena obala. — Prvovrstna dunajska kuhinja, zmerno cene. — Prospekti.

smaragrov, vdelenih v krasno igro. Nato je stopil v banko in poklical svojega slugo:

— Ali vidiš to iglo?

— Da gospod! — potrdi sluga, ki je zvedavo zrl na prekrasno se bleščeti nakit.

— No, dobro. Storiš veliko uslugo, ako takoj slečeš livrežo. Na to odneseš to iglo na naslov, ki ti ga označim. Tam poiščeš gospo Karič...

— Gospo Karič?

— Da!... Ni ti treba tako nemno buliti oči! Pošiljam te na svoj dom. Ne zabtevam, da razumeš, pač na mračni ravnanj natančno po mojih navodilih.

— Da, gospod, potrdim se...

— Ko prideš tja, porečeš gospe: Milostiva, evo vam vaše igle, ki ste jo izgubili. Jaz sem jo našel in vam jo vračam. — Gospa ti da pettisoč dinarjev. Ta denar prineseš potem meni. Razumeš?

— Da, gospod.

— Petsto dinarjev bo vojnih, ako stvar dobro urediš.

— O gospod name se lahko zanesete, — je hitel zatrejati sluga in se nemudoma odpravil.

Ko je odšel, da izvrši nalog, se je

gospod Karič pomiril. Sedel je k svoji mizi in začel proučevati borzna poročila. Med številkami in beležkami pa je neprestano mislil na svojo ženo in na svojo premetenost.

Nenaden povratek sluga je predrnil iz zamišljenosti.

— No, kako je? Ali si se ravnal po mojih navodilih?

— Zalibog, gospod, bil sem preporen, Nesreča, toda ne po moji krivdi!

— Kaj? Kako? Kaj je rekla gospa Karič?

— Rekla mi je, da ji je že takoj po obedu nekdo vrnil izgubljeno iglo ter da mu je izplačala pettisoč dinarjev, ki jih je obljubila.

Gospod Karič se ni mogel zdržati. Krepka kletvica mu je ušla skoraj navede.

— Toda kaj ti je rekla, ko si ji pokazal iglo, ki sem ti jo izročil?

— O, nič kaj prijetnega! Vzela je iglo v roke, jo pogledala, nato pa primerjala z ono, ki jo je imela zataknjeno pod vratom ter me nahnula: Kar pojdite vi in vaša igla! Kaj pa pravzaprav mislite o meni?... Kdo pa si je dovolil z mano tako šalo! Ali mislite, da bi jaz sploh nosila tako čisto navadno imitacijo...

Ljubljani ali okolici s
dobo v najem. Ponudbo
ene pod značko „Solidno
Slov. Naroda.

večje, svetlo in suho v Ljubljani ali okolici se išče za avgust za daljšo dobo v najem. Ponudbe z navedbo velikosti in cene pod značko „Solidno zidano-1346“ na upravo Slov. Naroda.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricej, Ljubljana,
Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarne «Evropa»).

Se priporoča. — Izvršitev točno, cene zmerno. 78/T

Katera dama

Želi znanja z boljšim gospodom, ki je v stalni službi in ima nekaj premoženja; star 30 let. Na premoženje in poklic se ne ozira, lahko tudi vdova ali ločena žena, starost od 20 do 28 let. — Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» s polnim naslovom pod «Tajnost strogo zadržana»/1305»

Mikuš Ljubljana,
Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo detinjstva in otroškov ter spremljajočih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Izdelovalnica tamburic I VARDIAN

Sisak 53 (Hrv.)
priporoča kot stara izdelovalnica svoje najboljše tamburice vseh vrst.
Centiki na razpolago

Po nižjani ceni

Dvokolesa, motorji, vsakovrstni otroški vozički, namestni deli, pnevmatika. Poseben oddelek za popolno popravilo, emajljanje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev. Prodaja na obroke. — Centiki franko.

Jribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 1

Zastore, posteljna pregrinjala perilo, monograme, obleke l. dr. veze najfinije in najcenejše

Matek & Mikeš
Ljubljana, Da Imatinova ulica 15

Entlanje, azuriranje, predtiskanje ženskih ročnih del za trgovino, šolo in dom.

„TOBLER“

slovita svetovna tovarna čokolade, bonbonov in kakao obvešta svoje konsumente, da bo poleg dosedanjih poklonil-premij izdala še veliko število vsakovrstnih in praktičnih in koristnih daril za odrasle in tu ce. Zahtevajte spiske pri vseh prodajalcih.

Nov hotel! -- Laško pri Celju!

Čast mi je najvljudneje naznaniti, da otvorim na Binokostni ponedeljek, dne 6. junija 1927, v prostorih bivše Pivnice št. 11 v Laškem popolnoma novo urejen, dve minuti od postaje oddaljen, tik ob Savinji ležeč

Hotel Savinja

Hotel nudi cenjenim gostom, zlasti letoviščarjem in izletnikom gorka in mrzla jedila ob vsakem času, pijače najboljše vrste, razpolaga z več sveže opremljenimi tujskimi sobami, s krasno urejenim in obsežnim vrtom, lastno avto-garažo v hiši, z veliko, parketirano dvorano in z godbo ob sobotah zvečer in nedeljah popoldne. — Letoviščarji dobe v hotelu «penzijo» s popolno oskrbo po 50 Din dnevno.

Cene zmerno.

Za mnogobrojen obisk se priporoča.

P. Trop, lastnica.

Med. Univ.

dr. V. STACUL

špecialist za otroške bolezni

ordinira od 11. — 12. in od 2. — 4. ure v Ljubljani, Gosposvetska c. 2.

Najnovejši opohalni izum petrolejskega svetiljka,

AIDA z Antovo žarnico

200-500
svet. moči.
Krasna bela luč.
Neznatna poraba petroleja
Sveti kakor elektrika!
„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, aradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorac, vrtov itd. „AIDA“ je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARC i drug
AGREB, Preradovičeva ulica 1
— Iščemo zaupne zastopnike —
— Zahtevajte takol prospekt! —

Loden za turiste in športnike

priporoča trdka

A. & E. Skaberne, Ljubljana

Ne zamudite

obiskati specialnega zasebnega tečaja za gg. čevljarske mojstre in pomočnike, ki se prične 11. julija t. l. — Vse informacije daje vodja tečaja g. J. STEINMAN v Ljubljani
Zahtevajte prospekt!

Dne 23. maja so bile izžrebane

sleden središte kupljene pri

Zadružni hranilnici r. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 19.

Po Din 2000 so zadele štev. 30.986, 115.681, 111.105, 15.125 in 48.633.
Po Din 500 so zadele središte štev. 14.109, 76.704, 76.743, 100.730, 100.740, 15.428, 15.497, 30.921, 30.908, 30.975, 40.566, 40.596, 40.544, 40.595, 40.574, 40.589, 66.662, 66.646, 79.045, 91.753, 115.660, 115.601, 115.668, 9.729, 9.778, 9.792, 11.543, 11.526, 11.537, 20.831, 20.898, 20.850, 23.470, 23.484, 34.116, 34.138, 34.174, 47.704, 48.571, 48.575, 59.396, 59.371, 71.897, 71.865, 71.824, 96.925, 96.950, 96.938, 120.126, 120.120, 15.130, 15.138, 15.124, 116.282, 9.191, 9.166, 48.622, 48.634, 48.671, 70.473, 70.451, 70.404, 70.491, 95.867, 111.737, 111.839, 111.826, 111.835, 111.878, 121.542, 121.606, 121.670, 121.637, 24.366, 99.374, 120.642, 122.807, 4.496, 56.226.

Dobitke bomo izplačevali od 15. junija do 28. septembra t. l.

Premijera!

Prvič v Jugoslaviji!

Premijera!

Ognjena kri...

Prekrasna igra ljubavi, sovraštva in maščevanja. — Deloma kolorirano. Ples sijaj, idealne lepote. Krasni naravni posnetki. Senzacije. Nevarnosti. Hajduki. Boj za mlado srce. Izvrstna režija. — Najlepši in tudi najboljši FOXOVI igralci **OLIVE BORDEN** in predzno smeli „kralj prerije“ simpatični **TOM MIX**. Izven programa elegantna pariška „Plesna revija“.

Predstave ob pol 6., pol 8., 9. — Prva predstava ob 4 danes odpade.

ELITNI KINO MATICA, najudobnejši kino v Ljubljani. Telefon 2124.

Francoska linija (French Line)

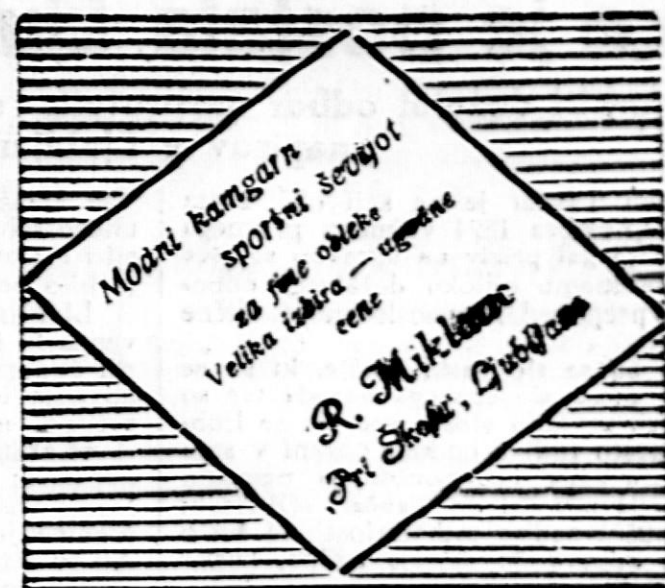
Cie. Gle. **HAVRE-NEWYORK** samo 5 1/2 dni
Transatlantique — — — — — čez morje — — — — —

Dobra hrana in pijača brezplačno.

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentinijsko, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila daje brezplačno zastopnik **Ivan Kraker, Ljubljana**
Kolodvorska ulica 35

VENECIN

izredna zdravilna voda proti revmatizmu in išiasu, želodčnim in črevesnim boleznim ter za nego ran se dobiva zopet v vsaki lekarni
Skladišče za grosiste: **Isis, d. d.** Ljubljana.

Naznanilo.

Trdka **Janko Klun** iz Slovenjgradca naznanja cenjenemu občinstvu, da otvori v Prevalju lastni hiši bivšega trgovca Zimmerla svojo popolnoma na NOVO opremljeno in z novim najmodernejšim blagom bogato založeno trgovino

s 1. junijem 1927

Cene zmerno.

Postrežba najsolidnejša.

Za cenjeni in obilni obisk se najtopleje priporoča **Janko Klun**

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naravnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice in nogavičke, nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni, Solingen škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. — Razna dišča mila — samo pri

Josip Petelinc

blizu Prešernovega spomenika, ob vod

Najnižje cene Ljubljana Točna postrežba

Naznanilo.

Trdka POK

NASLED.

Mirko Bogataj

LJUBLJANA

Stari trg št. 14

naznanja cenjenemu občinstvu,

da otvori dne 1. junija

svojo popolnoma na novo preurejeno in bogato založeno specialno trgovino vsakovrstnih najmodernejših

KLOBUKOV

ter se za cenjeni obisk najtopleje priporoča.

Cene zmerno!

Postrežba točna!

Istotam se bodo sprejemali tudi klobuki v popravilo

Razglas.

Na podlagi sklepa okrožnega sodišča v Novem mestu z dne 3. maja 1927, opr. št. S 1/26/286 se izvrši prodaja iz proste roke vsega v konkurzno maso «Elektrarne ZAGRADEC», družbe z omejeno zavezo v Višnji gori» spadajočega premoženja.

Proda se električna centrala v Zagradcu z vodno silo na Krki, z vsemi stroji in daljnovodi. Zvedeniško sodno ugotovljena vrednost 2.083.000 Din.

Kupci se pozivljajo, da vložijo pismene ponudbe v pisarni konkurznega upravitelja dr. Josipa Režeka, odvetnika v Novem mestu, najkasneje do 10. junija 1927, kjer so natančni pogoji in vsi ostali podatki na razpolago. Kupci so vezani na stavljene ponudbe do 1. julija 1927.

Novo mesto, dne 12. maja 1927.

Konkurzni upravitelj:
Dr. JOSIP REŽEK l. r.

UNDERWOOD

pisalni stroji ima svetovni sloves. Nad 2 000 000 strojev v prometu. Nedosegljiv v trpežnosti in vsled tega najcenejši

Lud. Baraga

LJUBLJANA

Selenburgova ulica 6/1